

Bijlage Kenschets Hilversum 2010-2030

Inhoud

Bijlage 1: Relevante beleidskader	5
Rijk 5	
Nota Ruimte	5
Structuurvisie Randstad 2040	5
Nota natuur, bos en landschap in de 21ste eeuw	5
Nota Belvédère	5
Provincie	5
Provinciale Structuurvisie Noord Holland 2040	5
Partiele herziening provinciale Structuurvisie voor EHS, ecologische verbingszone en weidevogelleefgebied	6
Economische Agenda 2008-2011	6
Agenda Recreatie en Toerisme 2008-2011	6
Mobiliteit in Noord-Holland: Verkeer en Vervoerplan Noord-Holland 'Ruimte voor Mobiliteit'	7
Provinciaal Verkeers- en Vervoerplan, actualisatie van het pvvp 2007-2013	7
Een goede plek voor ieder bedrijf, naar een nieuw locatiebeleid in Noord-Holland	7
Detailhandels- en Leisurebeleid Noord Holland	8
Provinciaal Milieubeleidsplan 2009-2013	8
Beleidskader Landschap en Cultuurhistorie	8
Goed wonen in Noord-Holland, Provinciale woonvisie 2010 – 2020	8
Regio	9
Ontwikkelingsvisie Noordvleugel Utrecht 2015-2030 (eindbalans)	9
Metropoolregio Amsterdam, ontwikkelingsbeeld Noordvleugel 2040	9
Winkelkompas Gooi & Vechtstreek, een nieuwe koers voor de detailhandel	9
Regionale woonvisie van de 9 gemeenten uit het Gewest Gooi en Vechtstreek 2007-2020	10
Beheervisie en Beheerplan 2010-2019	10
Gemeente Hilversum	10
Toekomstvisie Hilversum 2015	10
Kenniscentrum Hilversum, Economische visie 2007-2020	10
Integraal Horecabeleid	12
Aanpassing Integraal Horecabeleid	13
Van Kerkstraat tot Biersteeg, Economische Visie Hilversum 2008-2020, Uitwerkingsnota Detailhandel en Horeca	14
Uitwerkingsnotitie toerisme en recreatie, binnenpret en buitenkansen	14
Masterplan Havenkwartier	14
Masterplan Arenapark 2007	15
Integraal bereikbaarheidsplan Hilversum e.o.	16
Parkeer beleid	16
De fietser of het fietspad? Nota voor aanvullend fietsbeleid Hilversum	16
Opgroeien en Meedoen, Jeugdbeleid in Hilversum, Kadernota en uitvoeringsprogramma 2008-2011	16
Buitenschoolse opvang in Hilversum	16
'Geef ze de ruimte' Nota Speelruimtebeleid 2008-2015	16
Sportieve tijd, beleidsnota sport- en beweegbeleid 2008-2015	17
Breder dan school, plan van aanpak brede school ontwikkeling	17
Nota Cultuurbeleid 2009-2012, Passie voor cultuur	17
Impuls, masterplan beeldende kunst in de openbare ruimte en bij gemeentelijke gebouwen	18
Beleidsnota Monumenten van zorg tot kans, Hilversums erfgoed bron van dynamiek	18
Hilversum meer dan Groen	18
Visie Hilversum Buiten	19
Landschapsbeleidsplan Gemeente Hilversum	19
Duurzaamheid in de steigers, Uitvoeringsplan Duurzaam Hilversum 2009-2012	19
Welstandsnota Hilversum 2008	20
Nota Evenementenbeleid	20

Bijlage 2	21
Verhuisbewegingen van en naar Hilversum	21
Bijlage 3	22
Stedenbouwkundige en cultuurhistorische visie	22
Bijlage 4	23
Tabel woningbouwprogramma's	23
Bijlage 5	25
Zorgaanbieders in Hilversum	25
Bijlage 6	26
Tabellen verkeer en vervoerswijzen	26
Bijlage 7	28
Leerlingenprognose	28
Bijlage 8	29
Aantal vestigingen Creatieve Industrie per SBI code	29
Bijlage 9	30
Begrippenlijst	30

Bijlage 1: Relevante beleidskader

In dit hoofdstuk is het relevante rijks-, provinciaal, regionaal en gemeentelijk beleid ten aanzien van de ruimtelijke structuur en de functionele structuur opgenomen. Van het verschillende beleid wordt een samenvatting weergegeven.

Rijk

Nota Ruimte

Hoofddoelen van het nationaal ruimtelijk beleid zijn:

- om op een duurzame en efficiënte wijze ruimte te scheppen voor de verschillende ruimtevrage functies,
- de leefbaarheid van Nederland te waarborgen en vergroten,
- de ruimtelijke kwaliteit van stad en platteland te verbeteren, waarbij speciaal aandacht wordt geschonken aan het scheppen van de juiste condities voor het toepassen van ontwikkelingsplanologie.

Deze doelen moeten leiden tot een versterking van de internationale concurrentiepositie van Nederland, krachtige steden en een vitaal platteland, behoud en ontwikkeling van belangrijke nationale ruimtelijke waarden en vergroten van de veiligheid.

De gemeente Hilversum ligt binnen het nationaal stedelijk netwerk de Randstad in de economische kerngebieden van Amsterdam en Utrecht. Het hele buitengebied van de gemeente bestaat voor het grootste deel uit natuurgebieden. Het gebied ten westen en zuiden van Hilversum ligt in het Nationaal Landschap Het Groene Hart. Het gebied ten zuiden van Hilversum is tevens aangewezen als Rijksbufferzone waarbij de dagrecreatieve functie moet worden versterkt. Rondom Hilversum liggen verschillende Natuurbeschermingswetgebieden. De nota is in 2006 vastgesteld.

Structuurvisie Randstad 2040

Op 5 september 2008 heeft het kabinet de structuurvisie Randstad 2040 vastgesteld. In deze structuurvisie voor de Randstad geeft het rijk aan hoe hij de problemen van de achteruitgang van leefbaarheid, klimaatverandering, bereikbaarheidsproblemen en de aanhoudend grote ruimtevraag en druk op onze concurrentiepositie wil aanpakken en oplossen. Het rijk heeft hoge ambities en wil dat de Randstad zich ontwikkelt tot een topregio in Europa. De Randstad is in 2040 een veilige, klimaatbestendige groenblauwe delta. Tot 2040 moeten er 500.000 nieuwe woningen in de Randstad bijkomen. Dit o.a. door sterke verdichting, herstructurering van verouderde werk- en woonlocaties en de schaa sprong van Almere. Voor Hilversum wordt een sterke verdichting van de ruimte voorzien. Tevens wordt naar een verbetering gezocht van de openbare vervoersverbinding tussen Almere en Utrecht.

Nota natuur, bos en landschap in de 21ste eeuw

De nota is in 2000 vastgesteld. Natuur en landschap leveren een essentiële bijdrage aan een leefbare en duurzame samenleving. Hoofdpunten zijn de Ecologische Hoofdstructuur, biodiversiteit, karakteristieke natte natuur en natuur in en om de stad. Het Gooi is aangewezen als kerngebied van de Ecologische Hoofdstructuur. Het beleid is er gericht op vergroting van natuurgebieden, herstel van milieukwaliteiten en het scheppen van samenhang tussen natuurgebieden. Door de aanleg van robuuste ecologische verbindingen krijgen populaties van plant- en diersoorten kansen om hun aantal door migratie en uitwisseling op peil te houden, te herstellen of te versterken. Ontsnippering is van cruciaal belang. In de provinciale structuurvisie Noord-Holland 2040 is de EHS verder uitgewerkt in concrete begrenzings- en ecologische verbindingzones.

Nota Belvédère

In deze nota uit 1999 gaan zorg voor archeologie, monumenten en historisch cultuurlandschap samen in relatie tot de ruimtelijke ordening. De nota geeft een visie op de wijze waarop met de cultuurhistorische kwaliteiten van het fysieke leefmilieu in de toekomstige ruimtelijke inrichting van Nederland kan worden omgegaan, en geeft aan welke maatregelen daartoe moeten worden getroffen. Het geeft een aanvulling op het bestaande sectorale beleid. Hilversum is aangewezen als cultuurhistorisch belangrijke stad. Het Vecht- en Plassengebied is aangewezen als Belvédèregebied.

Provincie

Provinciale Structuurvisie Noord Holland 2040

De provincie Noord Holland zorgt dat Noord-Holland een mooie, veelzijdige en internationaal concurrerende provincie blijft door in te zetten op:

1. Klimaat bestendigheid
2. Ruimtelijke kwaliteit
3. Duurzaam ruimtegebruik

Ad 1. klimaat bestendigheid

De Provincie Noord-Holland wil zoveel mogelijk bijdragen aan de afname van de oorzaken van klimaatverandering. Daarom wil de Provincie het energieverbruik in het stedelijk gebied en op bedrijventerreinen zoveel mogelijk beperken en de resterende vraag met duurzame energie invullen. De Provincie reserveert ruimte voor het opwekken en distribueren van grootschalige duurzame energie. Tegelijk stimuleert en ondersteunt de Provincie Noord-Holland kleinschalige vormen van duurzame energie zoals de benutting van restwarmte en de vergisting van biomassa. Daarnaast wil de Provincie gemeenten stimuleren om waar mogelijk warmte-koude opslag toe te passen.

Ad 2 ruimtelijke kwaliteit

De Provincie Noord-Holland wil (cultuur)landschappen optimaal gebruiken door hun kenmerken te koesteren en te benutten bij nieuwe ontwikkelingen. De Provincie zorgt dat ontwikkelingen die buiten bestaand bebouwd gebied tot stand moeten komen, plaatsvinden op basis van de karakteristieke eigenschappen, het zogenaamde Landschaps-DNA, van de verschillende landschappen.

Ten behoeve van het behoud en de ontwikkeling van natuurgebieden is de kern van het natuurbeleid de veiligstelling en de ontwikkeling van een netwerk van onderling verbonden natuurgebieden, de Ecologische Hoofdstructuur (EHS) inclusief de verbindingzones en nationale parken en Natura 2000 gebieden. De Provincie Noord-Holland vindt het belangrijk dat zoveel mogelijk natuur wordt gerealiseerd. Daarom zoekt de Provincie actief naar mogelijkheden om aanleg en financiering van natuur mee te koppelen met andere ontwikkelingen.

Ad 3. Duurzaam ruimtegebruik

Onder duurzaam ruimtegebruik verstaat de Provincie Noord-Holland het plaatsen van de juiste functies op de juiste plek. De Provincie Noord-Holland wil steden optimaal benutten en de landschappen open houden, maar ook ruimte bieden aan de economie en woningbouw. De Provincie Noord-Holland ondersteunt gemeenten door de inzet van de Taskforce Ruimtewinst, Ruimte voor Ruimte-regeling, Herstructurering en Intensivering van Regionale Bedrijventerreinen en Culturele Planologie die zowel binnen als buiten Bestaand Bebouwd Gebied kunnen worden toegepast. In de structuurvisie worden vier voor Hilversum relevante speerpunten genoemd op het gebied van duurzaam ruimtegebruik:

- Voldoende en gedifferentieerde ruimte voor economische activiteiten
- Behoud en ontwikkeling van verkeer- en vervoersnetwerken
- Voldoende en op behoefte aansluitende huisvesting
- Voldoende en gedifferentieerde ruimte voor recreatie en toerisme

De provinciale structuurvisie is op 21 juni 2010 door de Provinciale Staten vastgesteld.

Partiele herziening provinciale Structuurvisie voor EHS, ecologische verbindingzone en weidevogelleefgebied

Op 18 januari 2011 hebben de Gedeputeerde Staten de partiele herziening van de provinciale Structuurvisie vastgesteld. Deze partiele herziening betekent voor Hilversum wijzigingen op het gebied van de Ecologische Hoofdstructuur.

Economische Agenda 2008-2011

Het economische beleid van de provincie Noord-Holland voor de komende jaren is verwoord in de Economische Agenda 2008-2011. Deze nota is in 2008 vastgesteld.

Belangrijk uitgangspunt van deze agenda is het benutten van kansen en het bundelen van krachten. Want hoewel de economische resultaten binnen de provincie zeer verdienstelijk zijn, moeten de sterke punten niet als vanzelfsprekend worden beschouwd. Daarnaast geldt als uitgangspunt voor deze Economische Agenda 'krachten bundelen door samenwerking'. Bij de uitvoering van de Economische Agenda zoekt de provincie nadrukkelijk de samenwerking met partners in de regio. Voor Noord-Holland Zuid is het versterken van de internationale concurrentiepositie de economische opgave. Om de doelstellingen voor Noord-Holland Zuid te bereiken richt de provincie zich op de volgende thema's:

- regionale samenwerking;
- werklocaties;
- innovatie en ondernemerschap.

Agenda Recreatie en Toerisme 2008-2011

Het provinciaal beleid op het gebied van recreatie en toerisme is verwoord in de Agenda Recreatie en Toerisme 2008-2011: Stad en land, in balans. Verwijzend naar de grote bevolkingsdichtheid van Noord-Holland, betekent dit dat stad en platteland in Noord-Holland meer van elkaars aanwezigheid moeten kunnen profiteren en elkaars kracht en kwaliteit moeten benutten.

Een goede balans is belangrijk voor de leefbaarheid en de beleving van Noord-Holland. Het doel van het recreatiebeleid is 'het tot stand brengen van (openbaar toegankelijke basis)voorzieningen voor recreatie op regionale en bovenregionale schaal.'

Het doel van het toerismebeleid is 'het bevorderen van het (binnenlands en buitenlands) toeristisch bezoek naar en binnen de provincie met als achterliggend doel de bestedingen te maximaliseren om daarmee de werkgelegenheid in de toeristisch-recreatieve sector optimaal te kunnen ontwikkelen.'

De Agenda is onderverdeeld in twee thema's met elk vier agendapunten:

1. Recreatie dicht bij huis

In 10 minuten lopen of fietsen in het groen voor inwoners van Noord-Holland:

- Inrichting van regionaal groen
- Duurzaam beheren van het regionaal groen
- Realiseren van regionale recreatieve verbindingen
- Onderzoeken van recreatiebehoeftes van specifieke doelgroepen

2. Waterrijk van zee en meer

- Promotie van het toeristisch potentieel van de provincie Noord-Holland
- Sterker neerzetten van Noord-Holland als watersportprovincie
- Toegankelijk en beleefbaar maken van het waterrijke cultuurlandschap

Bij al deze punten is duurzaamheid leidend; dit blijkt bijvoorbeeld uit de grote inzet voor het duurzaam beheer van de recreatiegebieden en voor de ontwikkeling van meer recreatiegebieden dicht bij huis. Bovendien wordt bij de inrichting van recreatiegebieden actief gekeken naar combinaties met klimaatmaatregelen en wordt aangestuurd op duurzaam (kust)toerisme. De nota is vastgesteld in januari 2008.

Mobiliteit in Noord-Holland: Verkeer en Vervoerplan Noord-Holland 'Ruimte voor Mobiliteit'

Uitgangspunt van dit plan is de vrije mobiliteitskeuze van burgers. De behoefte aan mobiliteit blijft toenemen. Dat wordt onder meer veroorzaakt doordat de afstanden tussen de plaatsen waar mensen wonen, werken, recreëren, winkelen en zorgvoorzieningen gebruik maken steeds groter worden en tegelijk de verplaatsingspatronen steeds complexer worden. Dat veroorzaakt bereikbaarheidsvraagstukken. Daarom zet de provincie niet alleen in op wegen en openbaar vervoer en flankerend beleid maar tevens op een verantwoorde locatiekeuze van deze activiteiten. Het verkeer en vervoerplan is in 2003 vastgesteld.

Provinciaal Verkeers- en Vervoerplan, actualisatie van het pvpv 2007-2013

Een goede bereikbaarheid is cruciaal voor de provincie, zowel voor de economie, maar ook voor de leefkwaliteit voor de burgers. De provincie zet zich in op de drie fronten benutten, beprijzen en bouwen om die bereikbaarheid te kunnen waarborgen. Dit betekent blijvende inzet om de wegcapaciteit te vergroten daar waar nodig, maar ook inzetten op het gebruik van de alternatieven en optimalisatie van de verplaatsing in de 'keten'. De provincie wil een betere balans brengen in het gebruik van de verschillende vervoersmogelijkheden onder andere door gebruik te maken van het prijsinstrument. Deze actualisatie is op 1 oktober 2007 vastgesteld door Provinciale Staten en vervangt delen van het Verkeer en Vervoerplan uit 2003.

Een goede plek voor ieder bedrijf, naar een nieuw locatiebeleid in Noord-Holland

De beleidsnota "Een goede plek voor ieder Bedrijf" geeft voor de provincie Noord-Holland vorm aan het locatiebeleid. De kern van het (nieuwe) locatiebeleid is samen te vatten als "het bieden van een geschikte vestigingsplaats voor iedere activiteit met economische gevolgen, te weten bedrijvigheid (in ruime zin) en grootschalige voorzieningen". Daarbij gaat het niet meer louter om mobiliteitsaspecten die dergelijke activiteiten oproepen, maar wordt het (oude; tot de vaststelling van deze beleidsnota gevoerde) locatiebeleid verbreed tot:

- Economische ontwikkelingsmogelijkheden (en daarmee de versterking van de regionale economie) in de vorm van het bieden van voldoende geschikte vestigingsplaatsen voor de activiteiten waarop het locatiebeleid van toepassing is;
- Bereikbaarheidsaspecten in de vorm van een doelmatig gebruik van alle (op regionaal niveau en voor de regio) voor personen en goederen over weg, spoor en water beschikbare vervoersmogelijkheden;
- Het bevorderen van de ruimtelijke kwaliteit in zijn algemeenheid in de vorm van efficiënt ruimtegebruik, van kwaliteit en variatie in vestigingsmilieus (op de vraag afgestemd) met voldoende aandacht voor functiemenging, van kwaliteit van de leefomgeving en het voorzien in op de locatie afgestemde parkeerfaciliteiten;
- Bedrijven en voorzieningen, die uit een oogpunt van veiligheid, hinder en verkeersaantrekkende werking niet inpasbaar zijn, ruimte te bieden op daarvoor te bestemmen (bedrijven)terreinen;
- Het bieden van ruimte aan bedrijven en voorzieningen, die omvangrijke goederenstromen oproepen en/of een sterke verkeersaantrekkende werking hebben, op locaties met een goede aansluiting op (verschillende) verkeers- en vervoersverbindingen

Het voordeel van het locatiebeleid is dat bedrijven en voorzieningen in het voor hun geschikte vestigingsmilieu zowel economisch als vanuit het oogpunt van bereikbaarheid optimaal kunnen functioneren. Daardoor draagt het locatiebeleid bij aan de ruimtelijke kwaliteit van Noord-Holland als geheel en brengt het de beginselen van een goede ruimtelijke ordening in de praktijk. Uitgangspunten zijn daarbij selectiviteit, bundeling en differentiatie. Het locatiebeleid is 26 april 2005 vastgesteld door Gedeputeerde Staten van Noord Holland.

Detailhandels- en Leisurebeleid Noord Holland

De ambitie van de provincie Noord-Holland voor de detailhandel en leisure in de provincie is om toe te werken naar een vitaal, aantrekkelijk en evenwichtig winkel- en leisureaanbod, dat goed aansluit op de behoeftes van de bewoners van en de bezoekers aan Noord-Holland. De provincie Noord-Holland heeft een positieve grondhouding voor nieuwe ontwikkelingen, innovatieve concepten, schaalvergroting, enzovoort, die versterkend kunnen zijn voor detailhandelstructuur in het algemeen, en kunnen bijdragen aan de vitaliteit en aantrekkingskracht. Hierbij geldt dat nieuwe detailhandels-ontwikkelingen of uitbreidingen mogen niet leiden tot ernstige verstoring en duurzame ontwrichting van de bestaande winkelstructuur in de regio. De regionale afstemming vindt plaats in regionale adviescommissies. Gemeenten moeten grootschalige plannen ter advisering aan de commissie voorleggen. De nota is in mei 2009 vastgesteld.

Provinciaal Milieubeleidsplan 2009-2013

In het Provinciaal Milieubeleidsplan (PMP) staan de milieudoelen van de provincie. Ook wordt daarin beschreven hoe die moeten worden gerealiseerd en binnen welke termijn. Leven in een gezonde, schone en veilige omgeving is het uitgangspunt dat ten grondslag ligt aan dit PMP. De activiteiten beschreven in het PMP moeten er in ieder geval toe leiden dat eind 2013 overal in Noord-Holland de zogeheten basiskwaliteit is bereikt. De basiskwaliteit is vastgelegd in Europese en nationale milieunormen en regels en hangt samen met de functie van een gebied: wonen, werken of recreëren.

Er zijn twee overkoepelende doelen:

- het voorkomen van schade aan de menselijke gezondheid, dier en plant.
- het stimuleren van duurzame ontwikkeling in Noord-Holland voor nu en in de toekomst, zonder afwenteling van de milieubelasting naar elders.

Om de doelen te bereiken worden activiteiten uitgevoerd op de de thema's afval, bodem, externe veiligheid, geluid, geur, licht en donkerte, lucht en klimaat en energie.

Het PMP biedt gemeenten en waterschappen een kader voor hun beleid en geeft ondernemers en burgers inzicht in toekomstige ontwikkelingen en maatregelen. Voor de provincie is het de basis voor de vergunningverlening en handhaving. Daarnaast gebruikt de provincie het milieubeleidsplan om te kijken welke rol het milieu moet spelen in andere beleidsplannen. Voor het Gooi geldt dat in het kader van de PMP de grote grondwaterverontreinigingen worden aangepakt. Voor de uitvoering van dit milieubeleidsplan maakt de provincie tweejaarlijkse uitvoerings- en monitoringprogramma's. Gedeputeerde Staten hebben eind 2009 het uitvoerings- en monitoringprogramma Milieu 2010-2011 vastgesteld.

Beleidskader Landschap en Cultuurhistorie

Noord-Holland is een provincie met prachtige, uiteenlopende landschappen en met een rijke cultuurhistorie. De herkenbaarheid van elementen en structuren uit het verleden maakt dat de ontwikkelingsgeschiedenis aan het landschap afleesbaar is. In het beleidskader Landschap en Cultuurhistorie uit 2006 staat in teksten en op kaarten aangegeven waarmee op het gebied van landschap en cultuurhistorie rekening is te houden bij nieuwe ontwikkelingen en wat aangrijpingspunten kunnen zijn voor meer kwaliteit bij de planvorming. De provincie staat een ontwikkelingsgerichte benadering voor (behoud door ontwikkeling), met behoud van kwaliteit en het ontwikkelen van nieuwe kwaliteit. De ontwikkelingen moeten zodanig worden uitgewerkt dat de geschiedenis van het landschap leesbaar blijft. Het beleidskader is een vertrekpunt bij ruimtelijke ontwikkelingen.

Goed wonen in Noord-Holland, Provinciale woonvisie 2010 – 2020

De provinciale woonvisie van Noord-Holland heeft als doelstelling dat in 2020 de inwoners van Noord-Holland over voldoende woningen beschikken met een passende kwaliteit en in een aantrekkelijk woonmilieu. De doelstelling is uitgewerkt in drie speerpunten:

- Verbeteren van de afstemming tussen vraag en aanbod voor alle consumenten, en specifiek voor doelgroepen die minder kansen hebben op het vinden van een geschikte woning.
- Verbeteren van de mate waarin voorzieningen in de woonomgeving aansluiten bij de vraag van bewoners.
- Verbeteren van de duurzaamheid van het woningaanbod en de woonomgeving.

Door samen met de regio's Regionale actieprogramma's (RAP's) te ontwikkelen met duidelijke afspraken over de regionale woningbouwprogramma's en deze uit te voeren, wil de provincie deze doelstelling en speerpunten behalen. De RAP's worden in het eerste kwartaal van 2011 afgerond voor de periode 2011-2015.

In 2015 worden de RAP's voor de volgende periode (2016-2020) opgesteld, mede op basis van de woonmonitor 2014. Voor de regio Gooi en Vechtstreek wordt een RAP opgesteld.

De provinciale woonvisie is op 27 september 2010 vastgesteld door de Provinciale Staten.

Regio

Ontwikkelingsvisie Noordvleugel Utrecht 2015-2030 (eindbalans)

De Noordvleugel vormt weliswaar geen bestuurlijk geheel, maar in ruimtelijk-economisch opzicht wel een sterk eenheid. Daarom hebben de betrokken overheden waaronder de gemeente Hilversum op verzoek van de rijksoverheid een visie opgesteld die een samenhangend antwoord moet geven op de complexe ruimtelijke vraagstukken waarvoor het gebied is gesteld.

Essentie van deze ontwikkelingsvisie is het vinden van een oplossing voor de spanning tussen twee waarden: ten eerste de behoefte aan ruimte om te wonen en te werken voor het nog steeds groeiende aantal huishoudens van de Noordvleugel, ten tweede, de net zo dringende behoefte aan bescherming van natuur en landschap en de duurzaamheid in de ruimtelijk-economische ontwikkeling.

Uit de ontwikkelingsvisie blijkt dat de spanning weliswaar blijft bestaan, maar dat het mogelijk is er op een verantwoorde manier mee om te gaan. Verantwoord wil zeggen: het huidige bebouwde gebied optimaal benutten voor nieuwe woningbouw, het waar mogelijk met elkaar mengen van de functies wonen en werken, en het creëren van voldoende recreatieaanbod in en rondom de steden. Verder wordt in de ontwikkelingsvisie voorgesteld een spoorverbinding tussen Almere via Hilversum naar Utrecht aan te leggen.

Metropoolregio Amsterdam, ontwikkelingsbeeld Noordvleugel 2040

Deze nota is op 14 december 2007 vastgesteld op de Noordvleugelconferentie. De nota vormt het gemeenschappelijke vertrekpunt voor de raden voor het opstellen van de structuurvisies en is een uitwerking van de Structuurvisie Randstad 2040 van het rijk. De kern van de strategie is het ontwikkelen van wervende grootstedelijke vestigingsmilieus, die internationaal kunnen wedijveren met concurrerende metropolen. Kernwaarden intensiteit, bereikbaarheid en duurzaamheid. Voor het stedelijk gebied wordt gestreefd naar intensiveren en transformeren. Doel is niet zozeer verdichting maar vooral efficiënter ruimtegebruik, transformatie van verouderde gebieden naar moderne, gespecialiseerde of gemengde gebieden, behoud van sociale en culturele menging in de stedelijke gebieden, concentratie van regionale voorzieningen, publieke diensten en economische functies bij knooppunten van regionaal openbaar vervoer.

Voor het door ontwikkelen van de netwerkstad Noordvleugel tot een Europese metropool is vereist dat de internationale en interregionale bereikbaarheid gegarandeerd is. Hierbij zijn betere verbindingen nodig tussen Almere en Utrecht en Amersfoort. Er moet geïnvesteerd worden in een metropolitaan landschap. Het bestaande landschap voegt een onmisbare en onderscheidende kwaliteit toe aan de metropool. Met name de positie van de agrarische bedrijvigheid, de wateropgave en natuurontwikkeling vereisen een langjarige regionale strategie met forse investeringen. Dit alles moet bovenal duurzaam zijn.

Winkelkompas Gooi & Vechtstreek, een nieuwe koers voor de detailhandel

Het Winkel Kompas heeft als belangrijkste doelstelling om een regionaal beleidskader te bieden voor de gewenste detailhandelsstructuur in de regio Gooi en Vechtstreek. Daarnaast biedt het Kompas per gemeente en per winkelgebied een visie op hoofdlijnen en een uitvoeringsgericht maatregelenpakket. De verantwoordelijkheid voor het te voeren detailhandelsbeleid ligt bij de afzonderlijke gemeenten. Het Winkel Kompas is een praktisch naslagwerk dat gemeenten, ondernemingsverenigingen en andere partijen behulpzaam kan zijn bij het bepalen van de door hen gewenste koers, passend binnen een regionaal kader.

Op 10 januari 2001 heeft de gemeenteraad de winkelkompas vastgesteld. Voorgesteld wordt het aanbodstructuur in het kernwinkelgebied niet verder uit te breiden. Op de Koninginneweg kunnen bestaande winkels uit de binnenstad zich vestigen die vanwege hun groei geen mogelijkheden hebben op hun huidige locatie. Ook grotere winkels elders uit Hilversum kunnen zich hier vestigen. Grote winkels van buiten Hilversum kunnen zich hier alleen vestigen voorzover zij iets toevoegen aan de binnenstad. Voor de Herenstraat gaat de voorkeur uit naar woonfuncties. Hetzelfde geldt voor de Langestraat met uitzondering van de restaurantzone tussen de Kerkbrink en de Laanstraat. De Havenstraat en Vaartweg zijn aanloopstraten. De Gijsbrecht van Amstelstraat kan zich ontwikkelen als groot wijkwinkelcentrum voor Hilversum-Zuid waarbij het gewenst is dat zich hier minimaal één volwaardige supermarkt vestigt.

Regionale woonvisie van de 9 gemeenten uit het Gewest Gooi en Vechtstreek 2007-2020

In de visie worden afspraken gemaakt om te gaan samenwerken in de regio en staat het regionale woonbeleid verwoord. Dit beleid is gericht op een economisch en sociaal vitale regio die recht doet aan de lokale en subregionale diversiteit. Dit betekent vitale steden, dorpen en buurten waar ook mensen met een dunnere portemonnee kunnen wonen en werken. Het lokale beleid zal worden aangepast aan dit regionale woonbeleid. Gestreefd wordt naar een gevarieerd palet van woonvormen en zorgaanbod.

Voor alle nieuwbouw in de regio is het streven naar een verdeling van 1/3 per financieringscategorie (betaalbaar, middelduur en duur). De doelgroepen die in de woonvisie specifiek worden benoemd zijn de ouderen (behoefte aan levensloopbestendige/ nulreden woningen) en jongeren en jonge gezinnen (behoefte aan sociale huur en betaalbare koop).

De Hilversumse gemeenteraad heeft de Regionale Woonvisie Gewest Gooi en Vechtstreek op 23 april 2008 vastgesteld.

Beheervisie en Beheerplan 2010-2019

Voor de instandhouding van de natuur streeft het Goois Natuurreservaat (GNR) naar afronding van het Goois Natuurreservaat in de vorm van verwerving van natuurterreinen en gronden met natuurpotentie. Het recreatiebeleid kent twee speerpunten:

- Beperken en zoneren, er wordt gekozen voor rustige, routegebonden recreatievormen die recht doen aan het landschap en natuur;
- Uitbreiden en ontwikkelen, stedelijke randzones worden landschappelijk en qua padenstructuur interessanter gemaakt.

Het beheerplan is op 3 december 2009 vastgesteld door het dagelijks bestuur van het Goois Natuurreservaat.

Gemeente Hilversum

Toekomstvisie Hilversum 2015

In de toekomstvisie kiest de gemeente voor een stabilisatie van het inwonersaantal rond 80.000 inwoners en een stabilisatie en versterking van de werkgelegenheid. In de nota zijn hoofdlijnen uitgezet ten behoeve van komende beleidsontwikkelingen en zijn binnen die hoofdlijnen speerpunten en sleutelprojecten aangegeven die kunnen worden geconcretiseerd. Onevenwichtigheden aanpakken en tegelijk de bestaande kwaliteiten die Hilversum heeft, behouden en versterken is daarbij de leidraad. Doelgericht, maar ook zorgvuldig en behoedzaam toewerken naar een compacte en tegelijk complete stad die duurzaam in evenwicht zal zijn. Waar sprake is en blijft van hoogwaardig wonen en werken in het groen, voor jong en oud en alles daartussenin. De toekomstvisie Hilversum 2015 is op 10 november 1999 door de gemeenteraad vastgesteld.

Kenniscentrum Hilversum, Economische visie 2007-2020

De Economische visie 2007-2020 is een meerjareavisie met een kader waaraan economische besluitvorming moet worden getoetst. De raad heeft deze visie 9 mei 2007 vastgesteld. Daarbij is gekozen voor de scenario's:

- 'Hilversum werkstad' om voldoende werkgelegenheid binnen de gemeentegrenzen te houden;
- 'focus' op bepaalde vormen van bedrijvigheid.

De speerpunten van bedrijvigheid zijn:

- multimedia;
- zorg;
- toerisme.

Multimedia

In regionaal verband gaat de gemeente een programma ontwikkelen voor transformatie van werklocaties. Het mediapark zal de komende jaren verder worden getransformeerd en uitgebreid tot een modern hoogwaardig terrein voor multimediabedrijven. Op het Mediapark bevindt zich de grootste concentratie aan multimediabedrijven. In aanvulling op de uitbreiding van het Mediapark kan de locatie Mussenstraat/Arendstraat zich ontwikkelen tot een kleinschalig terrein voor mediabedrijven die qua uitstraling, imago een ander vestigingsklimaat wensen dan wordt aangeboden op het Mediapark. Creativiteit en jong ondernemerschap vinden hier hun plek. Daarnaast is de wijk Over 't Spoor aangewezen als creatieve wijk en wordt kleinschalige creatieve bedrijvigheid hier bevorderd. De gemeente wil in samenwerking met investeerders ruimte vinden voor creatieve bedrijvigheid met de nadruk op creatieve werk- en broedplaatsen.

Zorg

De visie richt zich op het verder ontwikkelen van de tweede- en derdelijnszorg van zowel commerciële als reguliere zorginstellingen. Daarnaast vallen onder deze visie het verder verstevigen van economische activiteiten in de zorg zoals research en development van medische industrie, preventieve/ontspannende verzorging in de vorm van

gezondheidsvoorzieningen, het ontwikkelen van gemaksdiensten zoals domotica. Hilversum wil de zorg concentreren op en rond bestaande voorzieningen. Ziekenhuislocatie/Heideheuvel biedt ruimte voor een hoogwaardige locatie voor zorgfuncties, zoals een zorghotel, bedrijvigheid op het gebied van medische technologie of klantgerichte bedrijvigheid op het gebied van de zorg. Ook de uitbreiding van het ziekenhuis en Heideheuvel krijgt hier een plek. Een tweede locatie voor zorg is landgoed Zonnestraal.

Toerisme

Er liggen vooral kansen voor dagrecreatie. Vooral de natuurgebieden rondom Hilversum zijn trekkers. De economische potentie van het buitengebied kan beter worden benut door op beperkte schaal laagdrempelige horecavoorzieningen aan de rand van het buitengebied toe te staan en de bereikbaarheid van de natuurgebieden per fiets te verbeteren. Daarnaast wordt het ontwikkelen van innovatieve dag- en verblijfsrecreatieve arrangementen en activiteiten door het regionaal expertisecentrum aangemoedigd.

In de onderstaande tabel staat de ontwikkelingsrichting aangegeven. Waarbij de uitgangspunten zijn:

- Behoud van bestaande werklocaties;
- Benutting van alle economische ruimte in de stad;
- Gevestigde bedrijfsleven koesteren binnen de randvoorwaarden.

Locatie	Economisch beleid
Arenapark	Lopende planvorming doorzetten.
Boodschappencentra: Hoogendorplaan/ Heigalerij, Stephensonlaan, Meenterf, Riebeeckgalerij Chatham, Larenseweg	Het vergroten van de aantrekkelijkheid van deze boodschappencentra zonder wezenlijke toename van het huidige metrage. Solitaire winkelgebieden dienen zoveel mogelijk te worden tegengegaan. Deze zo mogelijk verplaatsen naar de boodschappencentra.
Crailo	1. Lopende planvorming doorzetten (bedrijventerrein milieucategorie I t/m III) 2. Mede ontwikkelen voor uitplaatsing binnenstedelijke bedrijven.
Diependaalselaan	Lopende planvorming doorzetten.
Gijsbrecht van Amstel	Versterking attractiviteit ondermeer door medewerking door ondersteuning te geven aan uitbreiding supermarkt en ontwikkeling parkeergarage.
Havenkwartier	1. Verruiming bestemmingsplan: milieuhindercategorie II t/m IV, met uitzondering van kantoren. 2. Voorlopig niet meewerken aan (binnenplanse) vrijstelling voor de vestiging van perifere detailhandel in doe-het-zelf en keuken en sanitair. 3. Voorlopig niet meewerken aan de vestiging van perifere detailhandel in woningrichtingsbranche. (niet mogelijk binnen het vigerende bestemmingsplan. 4. Het beleid ten aanzien van perifere detailhandel in brand en explosiegevaarlijke goederen handhaven (mogelijk middels binnenplanse vrijstelling). 5. Gebiedsgerichte visie opstellen voor Havenkwartier.
Hilversum Centrum	Vergroten aantrekkingskracht centrum: 1. Onderzoeken of de vestiging van GDV in de recreatieve branches in het centrum aan de centrumring mogelijk kan worden gemaakt. 2. Verbetering routing. 3. Het streven naar verdere concentratie van het winkelaanbod. 4. Vermindering van het aantal winkelstraten. 5. Vergroten van de ambiance en uitstraling. 6. Handhaven huidig horecabeleid.
Bedrijventerrein Kerkelanden	1. Verruiming door op het terrein overal milieucategorie I toe te staan met uitzondering van kantoren. 2. Bij de actualisatie van het bestemmingsplan de vestiging van perifere detailhandel in de autobedrijvenbranche rechtstreeks toestaan. Verplaatsing van bestaande autobedrijven naar Kerkelanden stimuleren. 3. Het beleid ten aanzien van de vestiging van perifere detailhandel in de branches boten, motoren, brand en explosiegevaarlijke stoffen handhaven (mogelijk via binnenplanse vrijstelling).
Winkelcentrum Kerkelanden	Voorgenomen uitbreiding van winkelcentrum Kerkelanden faciliteren.

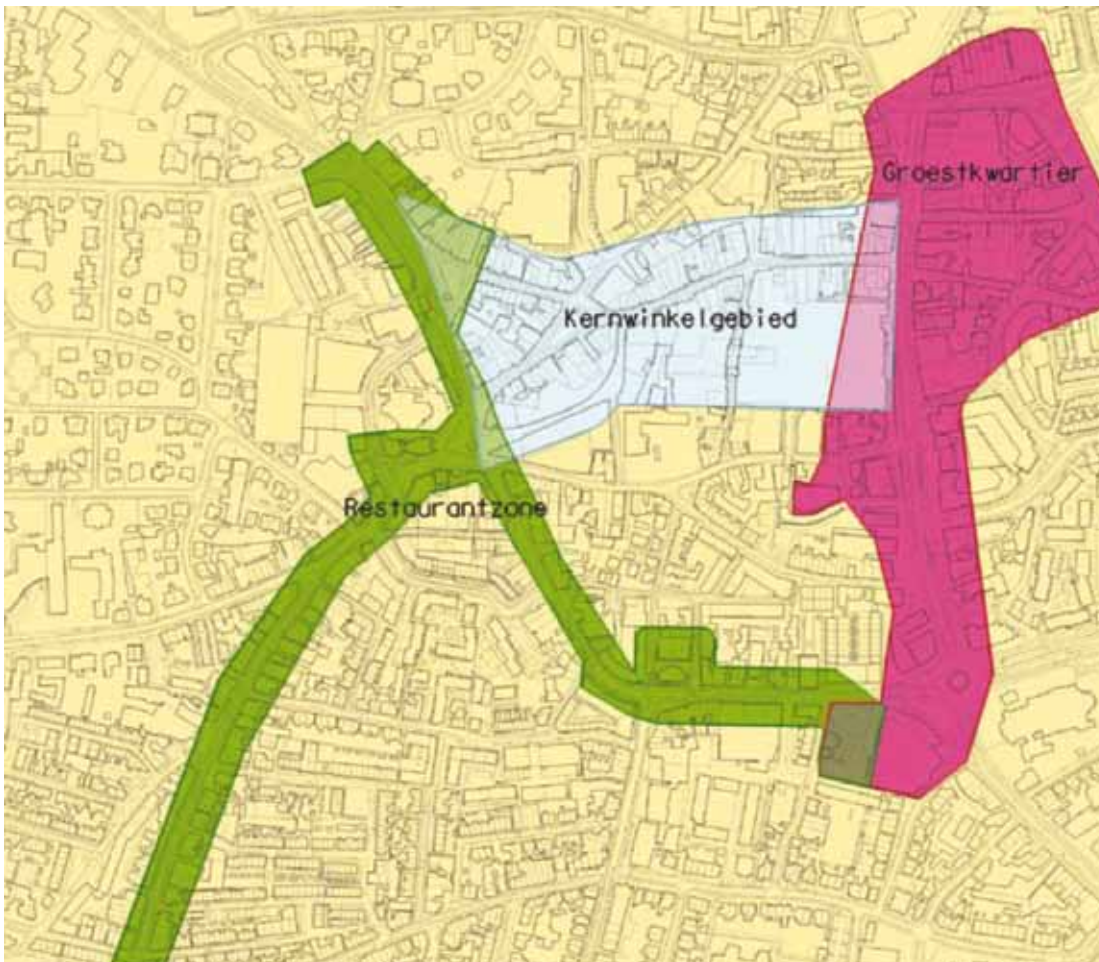
Locatie	Economisch beleid
Korte Noorderweg	1. Verruiming door op het terrein overal milieucategorie I toe te staan met uitzondering van kantoren. 2. Handhaven huidig beleid ten aanzien van de vestiging perifere detailhandel in de volumineuze detailhandel. (Onder volumineuze detailhandel vallen de volgende branches: auto's, boten, caravans, tuincentra, bouwmarkten, grove bouwmaterialen, keukens en sanitair en woninginrichting waaronder meubels). Vestiging is binnen vigerend bestemmingsplan mogelijk.
Landgoed Zonnestraal	Bestaande gebouwen en plannen specifiek bestemmen voor zorgvoorzieningen. Toevoeging van circa 2.5000 m ² aan sociaal medische voorzieningen conform vigerend bestemmingsplan. Natuurwaarden in het gebied handhaven.
Lareneweg	Uitvoering vigerende plannen.
Mediapark	Voortzetting huidig beleid waarbij ruimte Mediapark gereserveerd wordt voor uitsluitend multimediabedrijven.
Mussenstraat/ Arenastraat	Verruiming door op het terrein overal milieucategorie I en op sommige plaatsen II toe te staan met uitzondering van kantoren en detailhandel. Het gedeelte Arendstraat transformeren tot een kleinschalig terrein voor multimediabedrijven met een ander imago en uitstraling dan het Mediapark. Dit gedeelte specifiek bestemmen voor multimediabedrijven.
Philipsterrein	Lopende planvorming doorzetten.
Seinhorst	Handhaven huidig beleid
Oude Amersfoortseweg/ Liebergerweg	Verruiming door op het terrein overal milieucategorie I toe te staan met uitzondering van kantoren en detailhandel. Op het gedeelte Oude Amersfoortseweg ook het huidig gebruik (onderwijsvoorzieningen) toe staan.
Zeveijnsstraat	1. Verruiming door op het terrein overal milieucategorie I toe te staan met uitzondering van kantoren. 2. Bij de actualisatie van het bestemmingsplan de vestiging van perifere detailhandel in de autobedrijven-branchen rechtstreeks toe staan. Verplaatsing van bestaande autobedrijven naar Kerkelanden stimuleren. 3. Het huidige beleid ten aanzien van de vestiging van perifere detailhandel in de branches motoren, boten, caravans, tenten, brand en explosiegevaarlijke stoffen handhaven. Vestiging is binnen vigerend bestemmingsplan mogelijk.
Ziekenhuislocatie/ Heideheuvel	Terrein specifiek bestemmen voor zorgbedrijven en zorgondersteunende functies. Randvoorwaarden bereikbaarheid invullen. De uitbreiding van zowel het ziekenhuis als van Heideheuvel vinden hier hun plek.

Integraal Horecabeleid

De raad heeft op 25 maart 1998 de nota Integraal Horecabeleid vastgesteld. Doelstelling van het horecabeleid is het stimuleren en kwalitatief versterken van de horecasector als integraal onderdeel van de Hilversumse binnenstad. In de nota is een ruimtelijke hoofdstructuur aangegeven bestaande uit:

- het Groestkwartier bestaande uit De Groest en enkele omliggende straten, het horecaconcentratiegebied gericht op uitgaan op de dag, in de avond en de nacht. Het gaat hierbij om een horeca-aanbod voor een breed publiek voor zowel drank-, maaltijd- als spijsverstrekkende bedrijven;
- het kernwinkelgebied bestaande uit Kerkstraat, Schoutenstraat, Gooische Brink en een deel van De Groest waarin horeca een beperkte plaats heeft ter ondersteuning van de winkelfunctie. Het gaat hierbij vooral om spijsverstrekkende daghoreca in de vorm van lunchrooms, snackbars en fastfoodzaken;
- het Gooisch kwartier omvat de 's Gravelandseweg, Havenstraat, Kerkbrink, Langestraat en het eerste gedeelte van de Vaartstraat. Binnen deze restaurantzone kan zich horeca vestigen, die zich richt op horecabezoek overdag en 's avonds. Het gaat hier primair om restaurants die gericht worden bezocht.

Voor de overige gebieden is een geleidelijke afname van de horecafunctie gewenst.

Aanpassing Integraal Horecabeleid

De raad heeft op 26 september 2006 de nota Aanpassing Integraal Horecabeleid vastgesteld. In deze nota zijn t.o.v. het Integraal Horecabeleid de volgende wijzigingen aangebracht:

- Het horecaconcentratiegebied uit te breiden en de Spoorstraat vanaf de Kampstraat tot Schapenkamp toe te voegen aan het Groestkwartier.
- Horeca in woondienstenzone in beginsel mogelijk te maken, mits de horeca ondergeschikt blijft aan de hoofdfunctie en paracommerciële voorschriften (artikel 4 Drank- en Horecawet) van toepassing zijn.
- Horeca op bedrijventerreinen mogelijk te maken, mits de functie ondergeschikt is en blijft ten behoeve van en aan de kernactiviteit/hoofdfunctie.
- Op het Mediapark de horecafunctie die bij de activiteiten hoort in beginsel toe te staan, voor zover de vloeroppervlakte horeca niet meer bedraagt dan 1.250 m².
- Horeca toe te staan als ondergeschikt onderdeel van detailhandel voor zover het service aan de klanten betreft en slechts een klein deel van de bedrijfsvoering uitmaakt en niet als zelfstandige functie geëxploiteerd mag worden.
Ter voorkoming van ongewenste uitbreiding:
 - het aantal winkels met ondergeschikte horeca in het kernwinkelgebied op maximaal 5 omschreven winkels vast te stellen;
 - het aantal winkels met ondergeschikte horeca buiten het kernwinkelgebied op maximaal 5 omschreven winkels vast te stellen.
- Medewerking te verlenen aan horecafunctie voor bezoekerscentra met paracommerciële voorschriften (artikel 4 Drank- en Horecawet).
- Voor Zonnestraal horecafunctie toe te staan zonder paracommerciële beperkingen.
- Horeca toe te staan in het filmtheater, Herenstraat 5.
- Bij de vestiging van een nieuwe bioscoop horeca toe te staan.
- Vestiging van een grand-café toe te staan op het Stationsplein.
- Een horecavoorziening (met terras) toe te staan op of rond het Oosterspoorplein.
- Een grand-café toe te staan op het Regev-terrein.
- In Tagrijn horeca toe te staan.

Van Kerkstraat tot Biersteeg, Economische Visie Hilversum 2008-2020, Uitwerkingsnota Detailhandel en Horeca

Op 16 oktober 2008 heeft de raad de Uitwerkingsnota Detailhandel en Horeca vastgesteld. De nota is een uitwerking van de Economische Visie 2007-2020. Voor detailhandel wordt het volgende voorgesteld:

- Bundeling van detailhandel in centra, waarbij de bestaande winkelgebieden het uitgangspunt vormen. Het gaat om de binnenstad, de Gijsbrecht, de buurt- en wijkvoorzieningen (Kerkelanden, Seinhorst, De Meent, Riebeeckgalerij, Stephensonlaan, Larenseweg, Heigalerij en Chatham) en de beide clusters van autobedrijven (Kerkelanden en Zeverijnstraat).
- Verruiming van de vestigingsmogelijkheden op een deel van het Havenkwartier worden mogelijkheden geboden voor de realisatie van een lokaal tot regionaal verzorgend cluster voor perifere detailhandelsvestigingen.
- Binnen de winkelgebieden is het streven er op gericht te komen tot optimalisatie van het aanbod, een aantrekkelijk verblijfsklimaat en goede randvoorwaarden passend bij het profiel van het winkelgebied.
- Het is ongewenst dat op de locatie s buiten de detailhandelstructuur nieuw aanbod wordt gerealiseerd dat het functioneren van de winkelgebieden onder druk zet. Het gaat dan om bijvoorbeeld (grootschalig) supermarktaanbod en grootschalige detailhandel. Aanbod buiten de detailhandelstructuur bijvoorbeeld op het Mediapark, is niet concurrerend voor de detailhandelstructuur en ondersteunend aan de hoofdfunctie.

Voor de drie horecaconcentratiegebieden vervalt het maximumstelsel.

Uitwerkingsnotitie toerisme en recreatie, binnenpret en buitenkansen

Toerisme is een speerpunt van het economisch beleid. De kern van de visie is er daarom op gericht om ervoor te zorgen dat Hilversum samen met de regiogemeenten en het bedrijfsleven gebruik maken van deze kansen. De notitie is 9 januari 2008 vastgesteld door de raad. Het benutten ervan kan door aan te sluiten bij de unieke kwaliteiten die stad Hilversum heeft op de gebieden van multimedia, zorg, cultuurhistorie, natuur en winkelen. Er zijn vooral kansen in het dagtoerisme, waaronder ook zakelijk dagtoerisme. De gemeente kiest bewust niet voor het ontwikkelen van nieuwe grootschalige attracties. De hoofdredenen hiervoor zijn het gebrek aan uitbreidingsruimte en de verkeersaantrekkende werking.

Voor de volgende kansen (speerpunten) is door de gemeente in samenwerking met het bedrijfsleven gekozen:

- het leggen van regionale en lokale verbindingen tussen attracties;
Door samenwerking tussen verschillende attracties in de regio Gooi en Vechtstreek (bv in de vorm van arrangementen) kan meerdaags toerisme worden bevorderd. Toeristische bestedingen nemen hierdoor toe. Hierbij hoort ook een voldoende en breed aanbod in overnachtingsmogelijkheden. Om het verblijfsrecreatieve aanbod in de gemeente Hilversum te verbreden wil de gemeente onderzoeken of er in de gemeente ruimte is voor het vestigen van enkele kleinschalige, onderscheidende hotels in een ander marktsegment dan de nu veel voorkomende klasse (4 sterren). Ook zal de gemeente onderzoeken of er in de stad Bed & Breakfasts gevestigd kunnen worden.
- ontwikkeling en profilering van Mediastad Hilversum als attractieve (dag)bestemming;
Om in toeristisch-recreatief opzicht meer rendement uit de Mediasector te halen, is het essentieel dat de media zichtbaarder worden in Hilversum en dat er media-gerelateerde producten worden ontwikkeld. Ook op het Media Park zelf zal meer aandacht moeten zijn voor de zichtbaarheid van het centrum van Hilversum. Om de bezoekers op het Media Park zelf langer vast te kunnen houden wordt door de gemeente de ontwikkeling van een beperkt aantal aanvullende voorzieningen (in zijn totaliteit maximaal 7.500 m²) mogelijk gemaakt, zoals de ontwikkeling van een hotel, detailhandel, horeca en een businesscentrum. Daarnaast kan de link tussen media en binnenstad worden versterkt door samen met het reguliere bedrijfsleven actief acquisitie beleid te richten op innovatieve detailhandel- en horecaconcepten gericht op de multimediasector.
- het ontwikkelen van nieuwe product-markt-combinaties tussen zorg en toerisme in regionaal verband;
Door de schone lucht en groene ruimte kunnen patiënten beter herstellen. Zorg en toerisme zijn dus al decennia lang vervlochten met elkaar. De regio en de gemeente Hilversum hebben gekozen voor de verdere uitbouw van zowel de zorgsector als de toeristische sector.
- het versterken van de centrumpositie van de binnenstad voor de regio;
De Hilversumse binnenstad vervult binnen de regio een centrumpositie op het gebied van winkelen en uitgaan. Een groot deel van de regionale bestedingen op deze terreinen vindt plaats in de Hilversumse binnenstad. Het is voor de Hilversumse binnenstadondernemer van belang dat Hilversum deze positie behoudt en waar mogelijk uitbouwt.
- het beter bereiken van de internationale toerist die komt voor de jonge monumenten.

Hilversum staat nationaal en internationaal bekend als stad van jonge monumenten van architectuur en stedenbouw. In samenwerking met het bedrijfsleven wil de gemeente deze aantrekkelijke kant van Hilversum bij de (internationale) doelgroep meer over het voetlicht brengen.

Masterplan Havenkwartier

Op 18 november 2009 heeft de gemeenteraad het Masterplan Havenkwartier vastgesteld.

Het Havenkwartier is het grootste gemengde bedrijventerrein in Hilversum. Het bedrijventerrein wordt begrensd

door de Vreelandseweg, Gijsbrecht van Amstelstraat, Gooise Vaart/Beresteinseweg en het Sportpark Berestein. Het terrein kent tegenwoordig twee havenarmen. Deze worden benut door betoncentrale Mebin, diverse woonboten, de roeivereniging en de recreatievaart.

Het havenkwartier is een intensief gebruikt bedrijventerrein dat inmiddels deels is verouderd. En ondanks de grote vraag naar bedrijfsruimte heeft het gebied ook te maken met leegstand. Andere problemen zijn veroudering, gebrek aan uitstraling, beperkte gebruiksmogelijkheden, rommelige structuur, problemen met geluidszonering en een groot probleem op het gebied van bereikbaarheid en verkeersdoorstroming. De opgave voor het Havenkwartier kan worden geformuleerd als (lichte) revitalisering. Hierbij blijft de bestaande economische functie (bedrijventerrein) gehandhaafd, maar is sprake van (dreigende) leegstand en achteruitgang van het terrein. Forse ingrepen zijn nodig om de kwaliteit van de locatie te verbeteren, zoals de aanpak van infrastructuur, openbare en private ruimte. Aandacht voor de kwaliteit en toekomst van het Havenkwartier is urgent.

In het masterplan zijn de volgende ambities voor het Havenkwartier benoemd:

- Heldere structuur: Het Havenkwartier krijgt een heldere structuur. De basis hiervoor is een nieuw
- bestemmingsplan met een herkenbare zonering van het terrein. De bestemming voor het oostelijk deel van het terrein wordt uitgebreid met perifere detailhandel (bouwmarkten, woninginrichting, e.d.), de rest van het terrein is bestemd voor de milieucategorieën 2, 3 en 4. Nog dit in 2009 wordt gestart met het opstellen van een nieuw bestemmingsplan.
- Modern: Het Havenkwartier krijgt een modern karakter met hoogwaardige bedrijfsruimten, moderne voorzieningen (onderzoek naar haalbaarheid quality centre) en een vorm van parkmanagement (nader te verkennen). Op deze manier kan het Havenkwartier weer jaren vooruit.
- Intensief gebruik: Intensief ruimtegebruik is belangrijk, gelet op de ruimtedruk in Hilversum. Zo kan er meer onder- en bovengrondse ruimte benut worden. Op deze manier behouden ondernemers ook in de toekomst mogelijkheden om te ondernemen en is er ruimte voor meer werkgelegenheid op het Havenkwartier.
- Ruimte voor nieuwe ontwikkelingen: Op het Havenkwartier ontstaat ruimte voor nieuwe ontwikkelingen. In het nieuwe bestemmingsplan worden hiervoor mogelijkheden gecreëerd. Zo wordt vestiging van lichtere bedrijvigheid (categorie 2) rechtstreeks mogelijk gemaakt. Daarnaast ontstaat langs de Gijsbrecht van Amstelstraat ruimte voor een cluster van perifere detailhandel (PDV).
- Beter Bereikbaar: Het Havenkwartier krijgt, naar de toekomst toe, een ontsluiting en bereikbaarheid die past bij het profiel van het bedrijventerrein (qua omvang, intensiteit van het gebruik en situering). De investeringen in het kader van het IBP (Integraal BereikbaarheidsPlan) dragen reeds bij aan deze ambitie, maar er is meer nodig.

Om de ambities te kunnen realiseren zijn deze doorvertaald in vijf verschillende thema's met concrete doelstellingen.

- Bereikbaarheid: Het creëren van een heldere, overzichtelijke en toekomstvaste wegenstructuur die passend is voor de functies op het Havenkwartier.
- Parkeren: Voldoende parkeermogelijkheden en mogelijkheden voor laden en lossen zijn belangrijke randvoorwaarden voor een goed functionerend bedrijventerrein.
- Uitstraling en omgeving: Garanderen van een bij het Havenkwartier passend basiskwaliteitsniveau van uitstraling en omgeving.
- Ruimtegebruik: Optimale ruimtelijke inrichting waardoor zoveel mogelijk partijen (wonen, werken en recreëren) gebruik kunnen maken van het Havenkwartier (droge en natte delen). Het optimaal benutten van alle ruimte is in de gehele Gooi en Vechtstreek een belangrijk aandachtspunt. Uit dit masterplan spreekt dan ook de ambitie om zuinig en zorgvuldig om te gaan met de ruimte op het Havenkwartier. Hier gaat het om zowel de publiek als de private (wonen en werken) delen en om zowel de droge als de natte delen.
- Vestigingsmilieu: Het creëren van ruimte voor nieuwe ontwikkelingen, waarbij het nieuwe bestemmingsplan en de regels die gelden in de openbare ruimte worden nageleefd.

Om invulling te geven aan ambities en doelen zijn voor de verschillende thema's projecten benoemd in het masterplan.

Masterplan Arenapark 2007

Op 5 november 2007 heeft de raad het Masterplan Arenapark 2007 vastgesteld. Dit plan vervangt het Masterplan van 2000. Sinds die periode hebben zich een aantal ontwikkelingen voorgedaan die hebben geleid tot aanpassing:

- Door de ontwikkelingen op de kantorenmarkt is er behoefte aan kleinschaliger kantoren. Het nieuwe Masterplan gaat uit van kantoren van 2000 tot 6000 m² bvo voor de nog te realiseren kantoren.
- De parkeernormen zijn veranderd. Delta Lloyd als grootste eigenaar van de gronden voorziet een ontwikkeling naar 1 parkeerplaats op 40 m². De strengere norm leidt tot meer gebouwde parkeervoorzieningen.
- Nike is voornemens om de campus uit te breiden op een andere wijze dan voorzien in Masterplan 2000. Om het groene en open karakter van de campus te benadrukken wordt het wenselijk geacht om kleinere gebouwen te maken die wel hoger worden. Hiermee kan het zelfde aantal vierkante meters bvo gerealiseerd worden.

In het ArenaPark is op dit moment 105.000 m² bvo gerealiseerd. In het Park kan nog 95.000 m² bvo gebouwd worden.

Integraal bereikbaarheidsplan Hilversum e.o.

In het plan worden de verkeersstromen in de Hilversum en omgeving zo georganiseerd dat enerzijds het Media Park zijn economische functie goed kan uitoefenen en anderzijds de effecten van de verkeersstromen evenwichtig worden verdeeld over alle toegangswegen. Binnen het totaal beschikbare bedrag van 50 miljoen Euro is het voornemen erop gericht om vanaf de aansluitingen van de A1 en de A27 en de N201 naar Hilversum op ongeveer 40 kruispunten op de buitenring verbeteringen aan te brengen op een zodanige wijze dat de doorstroming van het autoverkeer verbeterd wordt, de filevorming teruggedrongen en de leefbaarheid van de aangrenzende wijken groter wordt. Daarnaast worden voorzieningen voor fietsverkeer aangebracht en hoogwaardig openbaar vervoer van en naar het Mediapark gerealiseerd. Op 7 december 2005 is het Integraal bereikbaarheidsplan vastgesteld door de gemeenteraad.

Parkeer beleid

Om de parkeerplaatsen in de openbare ruimte zoveel mogelijk voor bewoners beschikbaar te houden en deze zo goed mogelijk te verdelen is in Hilversum een aantal regelingen van kracht. Zo gelden er parkeernormen bij bouwprojecten, vastgelegd in de bouwverordening Hilversum (2007), in de nota Parkeren bij Nieuwbouw (2005) en in enkele oude maar nog vigerende bestemmingsplannen. Verder geldt in het centrum en de schillen het systeem betaald parkeren gecombineerd met vergunninghouders-parkeren. Dit systeem van regulering kan naar aanliggende gebieden worden uitgebreid. De basis voor het parkeersysteem is vastgelegd in de nota Regulering Openbare Parkeercapaciteit (2003), de parkeerverordening Hilversum (2007) en de verordening Parkeerbelasting Hilversum (2008). Het vertrekpunt voor parkeren is de huidige regelgeving², zoals neergelegd in de nota's "regulering openbare parkeercapaciteit" (2004), "parkeren bij nieuwbouw" (2005), de parkeerverordening (2007), parkeerbelastingverordening (2007) en de bouwverordening w.o. parkeernormen³ (2007). Deze regelgeving wordt bekend verondersteld.

De fietser of het fietspad? Nota voor aanvullend fietsbeleid Hilversum

De nota is 16 oktober 2008 vastgesteld door de raad. De ambitie van de gemeente is behoud van het aandeel fiets in de modal split van 35% voor verplaatsingen binnen Hilversum en een afname van het aantal verkeersslachtoffers onder fietsers. De gemeente kan deze doelstellingen behalen door mensen die nu weinig of niet fietsen te verleiden (meer) te gaan fietsen en door mensen die niet veilig fietsen bewust te maken van hun gedrag. In de nota zijn maatregelen opgenomen op het gebied van gedragsbeïnvloeding en maatregelen om het recreatieve fietspadennetwerk (Rondje Hilversum) te completeren.

Opgroeien en Meedoen, Jeugdbeleid in Hilversum, Kadernota en uitvoeringsprogramma 2008-2011

De doelstelling van het jeugdbeleid is: het bieden van een veilige en leerzame omgeving voor jongeren. Een omgeving waarin ze zichzelf ontwikkelen en waarin hun talenten een kans krijgen. Een veilige en gezonde leefomgeving thuis, op school en in de buurt, een eigen plek en duidelijke grenzen leveren een belangrijke bijdrage aan onze doelstelling. Vier programma's helpen de gemeente bij het in de praktijk brengen van deze visie:

- Programma Jeugd en Meedoen (jongerenparticipatie)
- Programma Jeugd in Huis (jeugdgezondheidszorg, opvoedingsondersteuning, jeugdzorg, GGZ, wonen)
- Programma Jeugd op School of aan het Werk (kinderopvang, peuterspeelzaalwerk, onderwijs, werkgelegenheid, stageplaatsen)
- Programma Jeugd in hun Vrije tijd (speelplekken, jongerenvoorzieningen, sport, culturele voorzieningen)

Buitenschoolse opvang in Hilversum

B&W hebben op 29 april 2008 de nota Buitenschoolse opvang in Hilversum vastgesteld. Sinds 1 augustus 2007 zijn de scholen verantwoordelijk voor de organisatie van de voor- en naschoolse opvang. Een groot probleem is het vinden van geschikte ruimte voor buitenschoolse opvang. De gemeente heeft een makelaars rol op zich genomen en denkt mee bij het vinden van alternatieve locaties en als vastgoedeigenaar, dit vanuit de mogelijkheden van ruimtelijke ordening.

Gemeentelijke panden die na invulling van de taak van onderhuisvesting beschikbaar komen, zullen tot 2011 met voorrang worden beschikbaar gesteld voor buitenschoolse opvang.

Verder zal bij het herbesteden van gemeentelijke panden nadrukkelijk het belang van uitbreiding van de buitenschoolse opvang worden mee gewogen.

'Geef ze de ruimte' Nota Speelruimtebeleid 2008-2015

De gemeente Hilversum wil de openbare ruimte zodanig inrichten dat de leefbaarheid van de buurten goed is en alle kinderen en jongeren plezierig buiten kunnen spelen. Belangrijk hierbij is dat de openbare ruimte zelf bespeelbaar is (informele speelruimte) en dat waar dit niet het geval is, een veilige, goed bereikbare,

hoogwaardige en centraal gelegen speelplek aanwezig is (formele speelruimte). Op die speelplekken moeten de kinderen voldoende speelaanleidingen aangeboden krijgen die afgestemd zijn op hun behoeften. De hoeveelheid informele speelruimte verschilt per wijk. In verschillende wijken zoals in Zuid en Oost is hieraan een tekort.

Het huidige aanbod van formele speelvoorzieningen (met uitzondering van sommige trapvelden van natuurgras) is veilig en kwalitatief en bovendien redelijk verspreid. In verschillende wijken zijn hoogwaardige speelplekken met een grote speelwaarde. Er bestaan echter ook 'witte vlekken' op de speelruimtekaart en de speelwaarde van verschillende speelvoorzieningen is beperkt. Het is wenselijk het tekort aan informele en formele speelruimte te verkleinen.

Om voldoende openbare speelruimte in Hilversum te hebben, is het beleid om:

- 3% van de openbare ruimte bestemd voor bebouwing (woningen met eventuele tuinen, winkels, kantoren, enz., met uitzondering van terreinen speciaal bedoeld voor bedrijven) als speelruimte te reserveren in gebieden van stedelijke vernieuwing;
- de openbare ruimte beter bespeelbaar in te richten;
- waar mogelijk huidige speelplekken een meer hoogwaardige invulling te geven;
- te zoeken naar nieuwe speelruimte.

De nota is door de raad op 16 oktober 2008 vastgesteld.

Sportieve tijd, beleidsnota sport- en beweegbeleid 2008-2015

Ambities voor het sport- en beweegbeleid zijn in deze analyse uitgewerkt in een aantal speerpunten en maatregelen. Dit maakt duidelijk dat deze nota voor het sport- en beweegbeleid meer dan voorheen richting zal moeten geven aan bewegen in het algemeen en aan het vergroten van de sportiviteit in het bijzonder.

Deze analyse gaat uit van een situatie waarbij het gevoerde beleid grotendeels kan waarborgen dat er in Hilversum voldoende sportvoorzieningen zijn en voldoende spreiding daarvan. Als gevolg waarvan aan het einde van deze periode:

- nieuwe kunstvelden voor hockey en kunstgrasvelden voor voetbal zijn aangelegd;
- voldoende sporthalruimte beschikbaar is;
- en het aantal sportevenementen (met grote publieke belangstelling) toeneemt.

De nota is op 24 september 2008 door de raad vastgesteld.

Breder dan school, plan van aanpak brede school ontwikkeling

Hilversum werkt aan de ontwikkeling van de Brede School aanpak: een vraaggestuurd, structureel samenwerkingsverband tussen (scho(o)l(en) en andere instellingen, gericht op het bevorderen van de ontwikkelingskansen van kinderen (en hun ouders).

De brede school is een netwerk van onderwijs, welzijn en zorg voor kinderen en hun ouders, met als doel de actieve deelname van kinderen aan de samenleving te bevorderen, mogelijke achterstanden van kinderen te voorkomen en weg te nemen, kinderen een goede dagindeling te bieden en/of hun sociale competentie te vergroten. Wat betreft huisvesting kan de Brede School gehuisvest zijn in één gebouw, maar ook als netwerk (op loopafstand). Alhoewel niet iedere Brede School meteen in aanmerking komt voor uitbreiding huisvesting of voor nieuwbouw, is het wel reëel dat als er sprake is van nieuwbouw en/of vervangende nieuwbouw van een school, de gemeente de Brede School ontwikkelingen hierbij betreft. Hierbij hoeft het niet alleen te gaan over huisvesting onderwijs. De nota is 11 februari 2009 door de raad vastgesteld.

Nota Cultuurbeleid 2009-2012, Passie voor cultuur

De missie is het culturele vermogen van Hilversum zichtbaar te maken en daarmee alle inwoners en bezoekers de kans te bieden van het cultuuraanbod te genieten en actief mee te doen. Op het vlak van cultureel ondernemerschap is samenwerking en afstemming nodig. De culturele ondernemer combineert zijn kunstzinnige activiteiten met de verkoopbaarheid, toegankelijkheid en publieksvoorkeuren. Hij maakt daarbij gebruik van zakelijke methodes, zoals marketing en richt zich op een product van hoge kwaliteit voor een zo groot mogelijk publiek. De gemeente heeft een faciliterende en sturende rol, onder andere op het terrein van de accommodaties.

In Hilversum moet een beter samenspel van culturele voorzieningen en uitgaansleven moeten ontstaan. Voorgesteld wordt de mogelijkheden van een culturele as te onderzoeken.

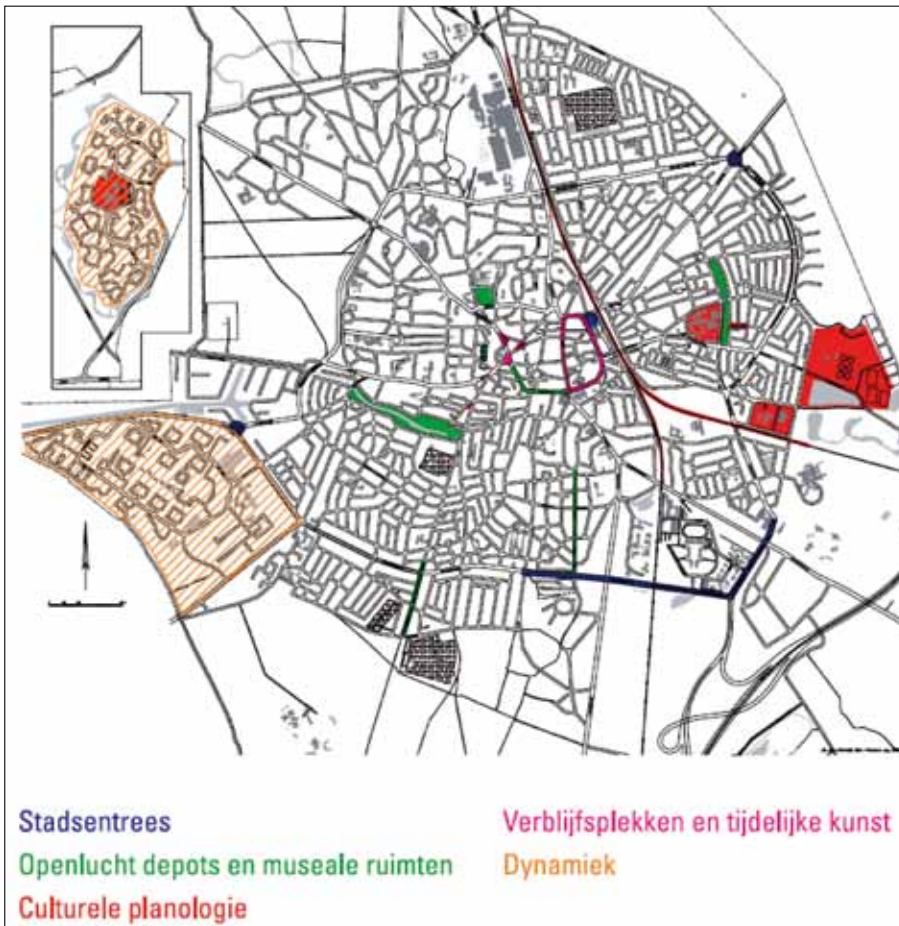
Andere ideeën met mogelijk ruimtelijke gevolgen zijn:

- Haalbaarheidstudie naar de mogelijkheden voor cultuur in de hal van de voormalige Melkfabriek aan de Larenseweg.
- Het tijdelijk gebruiken van leegstaande panden door kunstenaar.

De nota is 5 januari 2009 vastgesteld door de gemeenteraad.

Impuls, masterplan beeldende kunst in de openbare ruimte en bij gemeentelijke gebouwen

Het doel van dit masterplan dat in maart 2004 is vastgesteld door de raad, is het vastleggen van een breed gedragen actuele visie op beeldende kunst in de openbare ruimte en bij gemeentelijke gebouwen. Het gaat in de meeste gevallen om ruimtelijke werken van enige omvang. Zo kan de identiteit van de stad worden vergroot door kunstwerken bij de stadsentrees. Niet alleen kunst die in dienst staat van de openbare ruimte is belangrijk. Ook autonome kunst waarbij de openbare ruimte in dienst staat van de kunst is op sommige locaties gewenst. Culturele planologie, als inbreng van kunst en cultuur bij ruimtelijke ontwikkeling wordt uitgangspunt bij nieuwe ontwikkelingen in de stad (spoorzone, Regevetterrein, Anna's Hoeve). Op enkele plekken kunnen kunstwerken tijdelijk tentoon gesteld worden. Voordeel zijn meer afwisseling en het meer zichtbaar maken van ontwikkelingen welke zich in de kunst voordoen. En met lossere regels bijzondere kunstprojecten stimuleren in wijken die zich daarvoor lenen zoals de Hilversumse Meent en Kerkelanden. Zie ook kaart.

Beleidsnota Monumenten van zorg tot kans, Hilversums erfgoed bron van dynamiek

In de nota wordt voorgesteld naast het Noordwestelijk Villagegebied ook Hilversum Oost/Kamrad, en Hilversum Zuid als beschermd stads- of dorpsgezicht aan te wijzen. In gebieden met een beschermd stads- of dorpsgezicht is het bestemmingsplan afgestemd op de bescherming van de cultuurhistorische waarden. De nota is op 9 september 2009 door de raad vastgesteld.

Hilversum meer dan Groen

Dit plan is een groenstructuurplan voor de bebouwde kom van Hilversum en is een integrale visie op de onbebouwde ruimte op hoofdlijnen. Het plan is in mei 1993 vastgesteld door de raad. Het doel van het plan is het veiligstellen en ontwikkelen van de specifieke kwaliteitskenmerken van de onbebouwde ruimte van Hilversum. Grootste problemen zijn verdichting, meer ruimte voor auto's en het uitblijven van beheermaatregelen. Doordat Hilversum niet kan uitbreiden, moeten bouwensen binnen de bebouwde kom worden opgelost. De druk op onbebouwde ruimte is groot, hetgeen ten koste kan gaan van de kwaliteit van die onbebouwde ruimte. De aanwezige kwaliteit dreigt verkleind en versnipperd te worden.

Uitgangspunten voor de ruimtelijke structuur zijn:

- de specifieke ruimtelijke kwaliteiten van de gebieden en lijnen veilig stellen en waar mogelijk versterken;
- handhaven van het concept van de Dudokwijken in hoofdlijnen;
- bewaren en versterken van het los verkavelde bosachtige karakter van de villagegebieden;
- herstellen en bewaren van het compacte karakter van bepaalde oude wijken;
- verdichten van het compacte centrum met zowel behoud van dorpse als ontwikkeling van stedelijke elementen;
- accentueren en verbeteren van de ruimtelijke structuur van de laatste jongste wijken, waarbij de groenstructuur aansluit op het buitengebied;
- een continue ruimtelijke inrichting van de hoofdlijnen per lijn (radialen, recreatieve routes, zichtassen);
- een zo uniform mogelijk continue ruimtelijke inrichting van de ringweg een logische route per wijkkarakteristiek;
- accentueren van belangrijke knooppunten van een invalsweg met de ring als herkenningspunt;
- de samenhang tussen onbebouwde en bebouwde ruimte veiligstellen en waar mogelijk versterken;
- de karakteristieke overgang van stadsranden en de stadsrandzones herstellen en veiligstellen;
- een geleidelijke overgang in de villagegebieden tussen bebouwing en bos;
- voornamelijk harde overgangen in de Dudokwijken;
- geen onderlinge negatieve beïnvloeding van stedenbouwkundige kwaliteiten en kwaliteiten van het buitengebied (harmonie);
- sturen van typische activiteiten in de stadrand.

Visie Hilversum Buiten

In 2004 heeft de gemeenteraad de Visie Hilversum Buiten vastgesteld, waarin op hoofdlijnen beschreven is wat Hilversum verstaat onder een goede inrichting en een goed beheer van de openbare ruimte, nu en in de toekomst.

Samengevat is de visie op de inrichting en het beheer van de openbare ruimte gestoeld op drie gedachten:

- aansluiten en versterken van de specifieke Hilversumse karakteristieken;
- uitwerking van die karakteristieken naar deelgebieden;
- eenduidige afspraken over kwaliteit in inrichting en beheer.

Tevens was in de Visie aangegeven dat de kwaliteit van de openbare ruimte in orde is als :

- de inrichting duurzaam, mooi, functioneel en veilig is;
- beheer en inrichting op elkaar zijn afgestemd;
- het beheer leidt tot een schone, hele, veilige en juist gebruikte openbare ruimte.

De visie is in 2009 praktische uitgewerkt in een handboek inrichting Hilversum buiten.

Landschapsbeleidsplan Gemeente Hilversum

Is de notitie Hilversum meer dan groen bedoeld voor het gebied binnen de bebouwde kom, het Landschapsbeleidsplan geldt voor het buitengebied. De meeste natuurgebieden zijn in handen van natuurorganisaties. De gemeente heeft alleen publiekrechtelijke invloed op het behoud en de ontwikkeling van de natuurlijke en landschappelijke waarden in haar buitengebied. Dit moet gebeuren vanuit een totaalvisie op natuur en landschap, waartoe dit Landschapsbeleidsplan door de gemeenteraad in december 1992 is vastgesteld.

Uit het landschapsbeleidsplan volgt een aantal concrete projecten dat planologische gevolgen kan hebben zoals:

- planologisch medewerking verlenen aan verplaatsing van stuwtes in Laegieskamp Zuid;
- planologisch medewerking verlenen aan de mogelijkheid tot peilverhoging in de Bovenmeent;
- het creëren van robuuste aaneengesloten gebieden die bestemd zijn voor 'Natuur';
- het creëren van verbindingzones tussen natuurgebieden;
- het actualiseren van planologische regelingen in de kritische stadrandzones, ter bescherming van landschappelijke en ecologische structuren en een betere overgang van stad naar buitengebied;
- het instellen van rustzones voor natuurontwikkeling en deze zoneringsuitgangspunten vertalen in bestemmingsplannen.

Duurzaamheid in de steigers, Uitvoeringsplan Duurzaam Hilversum 2009-2012

Het uitvoeringsplan Duurzaam Hilversum 2009-2012 is in oktober 2008 door de gemeenteraad vastgesteld en is daarmee de basis voor een meer duurzame ontwikkeling van Hilversum. Actiepunten in het uitvoeringsplan zijn ondermeer het opstellen van een Visie duurzame stedenbouw voor een duurzame stedenbouw en klimaatneutrale gebouwde omgeving. Daarnaast worden ontwikkelaars en woningbouwcorporaties gevraagd bij bouwprojecten duurzaamheid vanaf de start mee te nemen. Wat speelt er: energie, materiaalgebruik, giftige stoffen, sociale aspecten en hoe kan daarmee worden omgegaan. Over het algemeen zal de extra inspanning gedefinieerd kunnen worden als "boven de wettelijke norm".

Welstandsnota Hilversum 2008

De welstandsnota is op 23 april 2008 door de raad vastgesteld met als doel vooraf helderheid te bieden over de welstandcriteria die door de gemeente worden gehanteerd bij het beoordelen van bouwinitiatieven. Hierbij staat behoudt van de bestaande kwaliteiten voorop. Het is belangrijk dat het bestemmingsplan en de welstandsnota goed op elkaar zijn aangesloten. Daarom is in Hilversum de afspraak gemaakt dat bestemmingsplannen vooraf om advies aan de commissie voor welstand en monumenten worden voorgelegd, waarbij het in eerste instantie gaat om de kwalitatieve paragrafen en de wijzigingsbevoegdheden.

Nota Evenementenbeleid

In de nota Evenementenbeleid is de ambitie voor Hilversum op het gebied van evenementen omschreven. Daarnaast worden er aanbevelingen gedaan om evenementen ordelijk en veilig te laten verlopen en overlast te voorkomen. Zeventien locaties in en om de binnenstad zijn beoordeeld op geschiktheid en type evenement wat er kan plaatsvinden. Het gaat om de locaties: Kop Groest, Midden Groest, Groest Zuid, Leeuwenstraat (geheel), Kerkbrink, 'sGravelandseweg (keiplein), Kerkstraat (plein C&A), Wagenmakersplein, Kerkstraat (geheel), Zeedijk (geheel), Herenstraat (oprit Hilversthof), Herenstraat/Koornstraat, Stationsplein, Laanstraat, Biersteeg, Stationsstraat /Langgewenst (markt), Gooilandplein. De nota Evenementenbeleid is in het voorjaar van 2003 door de gemeenteraad vastgesteld.

Bijlage 2

Verhuisbewegingen van en naar Hilversum

	1982			2008		
	Vestiging uit	Vertrek naar	Saldo	Vestiging uit	Vertrek naar	Saldo
Blaricum	78	61	+17	42	39	+3
Bussum	226	294	-68	255	264	-9
Huizen	200	884	-684	248	299	-51
Laren	99	108	-9	53	62	-9
Muiden	24	7	+17	5	7	-2
Naarden	78	68	+10	65	65	0
Weesp	50	311	-261	81	50	+31
Wijdmeren						
- 's Graveland	103	92	+11	324	317	+7
- Nederhorst den Berg	30	13	+17			
- Loosdrecht	123	122	+1			
(Totaal Gooi en Vechtstreek)	(1.011)	(1.960)	(-949)	(1.073)	(1.103)	(-30)
Z.I.J. Polders, Dronten	63	302	-239	*	*	*
Almere	*	*	*	156	190	-34
Amersfoort	68	59	+9	104	155	-51
Amsterdam	327	320	+7	490	406	+84
Utrecht	119	148	-29	298	236	+62
Elders	2.061	2.141	-80	2.077	1.787	+290
TOTAAL	3.649	4.930	-1.281	4.198	3.877	+321

Bron: Monitor 2009

Bijlage 3

Stedenbouwkundige en cultuurhistorische visie

Met als basis het beleid en het programma uit het vigerende Structuurplan 'Hilversum 2015' is deze stedenbouwkundige visie vertaald in beleid door het vastleggen van bovenstaande speerpunten en aspecten in diverse beleidskaders, zoals:

- Bestemmingsplannen
- Gebiedsvisies (Binnenstad Beter, Liebergen, Noord, Over 't Spoor, Van Riebeeckkwartier)
- Beeldkwaliteitsplannen en Beeldkaders (Larenseweg e.o., Noord, Villa Industria)
- Visie Noordwestelijk Villagegebied (beschermde stads- en dorpsgezicht)
- Masterplannen en Stedenbouwkundig Programma van Eisen (ArenaPark, MediaPark)
- Welstandsnota
- Visie 'Hilversum Buiten'
- Stedenbouwkundige Randvoorwaarden bij diverse bouwplanontwikkelingen (inbreidingsplannen)

De stedenbouwkundige en cultuurhistorische visie op Hilversum is, om voort te borduren op de verschillende dynamieken in de stad of het dorp. Dat wil zeggen: niet of nauwelijks verdichten in gebieden waar dit qua snelheid van ontwikkeling/verandering historisch gezien niet is te verwachten en wel verdichten in gebieden die al een wat langere tijd een hogere dynamiek hebben. Hiermee blijven de historische waarden en de ontwikkeling van de stad leesbaar en wordt de (historisch gegroeide) identiteit van Hilversum en de gebiedsgerichte benadering versterkt. Het contrast tussen de verschillende gebieden zou sterker en duidelijker moeten worden, om te voorkomen dat overal een nivellering qua schaal en bouwhoogte plaats gaat vinden en de verschillende identiteiten en karakteristieken van Hilversum als dorp en als stad daarmee verloren gaan. Hiermee kunnen zowel bestaande dorps kwaliteiten worden gehandhaafd, maar kan ook plaats zijn voor noodzakelijke of gewenste functies voor de stad als voor de regio.

Hilversum is en kan dan ook zowel 'Dorp' als 'Stad' zijn en blijven.

Eenzijds betekent dit dat, vanuit stedenbouwkundig en cultuurhistorisch oogpunt, het beleid voor grote delen van Hilversum gericht is op het handhaven, respecteren en versterken van de bestaande stedenbouwkundige, architectonische en landschappelijke kwaliteiten:

- Het dorps verleden van Hilversum te respecteren
- Het karakter van Hilversum als tuinstad handhaven en versterken
- Het beschermen van waardevolle objecten en de instandhouding van objecten, waar gebruik en herbestemming prioriteit hebben.
- De lommerrijke villagegebieden in stand houden en beschermen
- Het handhaven van de diversiteit in woonmilieus
- De omringende natuurgebieden handhaven en een recreatieve functie geven

Anderzijds betekent het ook dat aan de andere kwaliteiten en gewenste functies voor Hilversum ruimte geboden zal moeten worden zoals o.a.:

- Een levendige en aantrekkelijke Binnenstad
- Stedelijke vernieuwing en ruimte voor het gewenste aantal woningen met een diversiteit aan woonmilieus en voorzieningen
- Ruimte bieden aan de economische motor van de stad: de MultiMedia-sector
- Voldoende (schone) werkgelegenheid bieden (kantoren en bedrijventerreinen)
- Ruimte voor gewenste onderwijsinstellingen (stedelijk en regionaal)
- Het realiseren van woondienstenzones en stedelijke en regionale zorgfuncties
- Diverse voorzieningen op wijk en buurt niveau
- Verbeteren van de verblijfskwaliteit in de directe woonomgeving (o.a. groen en spelen)
- Ruimte maken voor een goede bereikbaarheid van de diverse functies

Bijlage 4

Tabel woningbouwprogramma's

ONDERDEEL A: INBREIDINGSLOCATIES				JAAR VAN OPLEVERING (indicatief)								
nr.	wijk	locatie		2009	2010	2011	2012	2013	2014	later	totaal	Opmerkingen
1	Centrum	Pr. Bernhardstraat/Schapenkamp (Aloysius)	inbreiding						95			
2	Centrum	Herenstraat/KPN	inbreiding		12							
3	Centrum	Koninginneweg (naast De Vorstin)	inbreiding				32					
4	Centrum	Koninginneweg/Naarderstraat (achter De Vorstin)	inbreiding						47			
5	Centrum	Koninginneweg 83-85-87	inbreiding			10						
6	Centrum	Langgewenst	inbreiding						100			
7	Centrum	Noordse Bosje fase 2 (v. Vlaanderen)	inbreiding						20			
8	Centrum	Stationsgebied Zuid	inbreiding				150					
9	Centrum	Kapelplaats	inbreiding						60			
10	Centrum	Stationsgebied Noord	inbreiding						70			
11	Centrum	Havenstraat (Ons Gebouw)	inbreiding			18						
12	Centrum	Naarderstraat (logerij)	inbreiding	19								
13	Centrum	Achterom	inbreiding			41						
14	Centrum	KRO eiland	inbreiding			49						
15	Liebergen	Kapperschool A. Fokkerweg	inbreiding				80					
16	Liebergen	A. Fokkerweg	inbreiding	31								
18	Nieuw-Oost	Plan Anna's Hoeve	inbreiding							630		
19	Nieuw-Oost	Philipslocatie	inbreiding						200			
20	Riebeeck	van Linschotenlaan/Oostereind	inbreiding						39			
21	Riebeeck	Soestdijkerstraatweg	inbreiding	12								
22	Riebeeck	Bontekoeterrein	inbreiding							36		
23	zuid-oost	Diependaal fase 3	inbreiding	57								
24	Bloemenbuurt	Zuiderkerk	inbreiding						10			
25	Bloemenbuurt	Clemenskerk	inbreiding				13					
26	Kerkelanden	Diependaalselaan	inbreiding							300		
27	Kerkelanden	3e woongebouw Kerkelandenvijver	inbreiding			50						
28	Kerkelanden	voormalige Sporthal locatie	inbreiding						45			
29	noord-west	Otto'slaan (Koetshuis)	inbreiding		12							
30	noord-west	Boefferrein (Residence Trompenberg)	inbreiding	28								
31	meent	Hilversumse Meent fase 2	inbreiding	95								
32	Over 't Spoor	Regev	inbreiding				80	97	193			
33	Over 't Spoor	Lucent	inbreiding							174		
34	Over 't Spoor	Larenseweg/Melkfabriek	inbreiding			49						
35	Over 't Spoor	Larenseweg/P-terrein	inbreiding						13			
36	Over 't Spoor	Zuiderweg/Larenseweg	inbreiding			19						
37	Over 't Spoor	S.Stevinweg hoek Noorderweg	inbreiding						22			
38	Over 't Spoor	Zwaluwplein (Ons Huis)	inbreiding				11					
39	Noord	Lieven de Key (woningen in woondienstencentrum)	inbreiding						80			
40	Noord	W.C. Bradelaan	inbreiding			18						
41	Noord	Ten Boomstraat	inbreiding				100					

SUBTOAAL INBREIDINGSLOCATIES			24	254	466	97	994	1140	2975	waarvan gepland in ISV 3 periode: 1835		
ONDERDEEL B: HERSTRUCTURERINGSLOCATIES			aantal	JAAR VAN OPLEVERING (indicatief)								
nr.	wijk	locatie		2009	2010	2011	2012	2013	2014	later	totaal	Opmerkingen
42	Bloemenbuurt	Egelantier (woningen in woondienstencentrum)	80				15	85				
43	Zuid	Zuiderheide (woningen in woondienstencentrum)								210		
44	Meent	Centrumplan Noordermeent	29					35				
45	Over 't Spoor	Zwaluwstraat deel 1	16		14							
46	Noord	Leemkuilen en Comes Oolen	30			24						
47	Noord	Erfgooiersstraat/H.Smitsstraat (5.7)	135			119						
SUBTOAAL HERSTRUCTURERINGSLOCATIES			290		14	143	15	120	0	210	502	waarvan gepland in ISV 3 periode: 292
ONDERDEEL C: RENOVATIEPROJECTEN				JAAR VAN OPLEVERING (indicatief)								
48	Liebergen	Besselstraat e.o.	renovatie			15	15	13				
49	Riebeeck	Roggeveenstraat	renovatie		85							
50	Bloemenbuurt	Bloemenbuurt Anemoonstraat e.o.	renovatie		17	58	38	53	18			
51	Bloemenbuurt	Bloemenbuurt Geraniumstraat e.o.	renovatie							62		
52	Bloemenbuurt	Bloemenbuurt Geraniumschool e.o.	renovatie							84		
53	Bloemenbuurt	Bloemenbuurt Lavendelplein e.o.	renovatie				20	20	40	55		
54	Bloemenbuurt	Bloemenbuurt Korenbloemstraat e.o.	renovatie							99		
55	Zuid	Van Neslaan e.o.	renovatie			64						
56	Over 't Spoor	Zwaluwstraat deel 2	renovatie		19							voorheen 26 woningen
57	Over 't Spoor	Electrobuurt	renovatie	175								
58	Noord	Vierkerkenhuis (woningen in woondienstencentrum)	renovatie		60							
59	Noord	Jac.v.Campenlaan/Erfgooiersstraat (5.6)	renovatie					54				
60	Noord	Jac.v.Campenlaan (5.8)	renovatie					96				mogelijk gedeeltelijk herstructurering
SUBTOAAL RENOVATIEPROJECTEN					181	137	73	236	58	300	985	waarvan gepland in ISV 3 periode: 685
TOTAAL INBREIDING + HERSTRUCTURERING + RENOVATIE					219	534	554	453	1052	1650	4462	waarvan gepland in ISV 3 periode: 2812

Bijlage 5

Zorgaanbieders in Hilversum

Aantal feitelijk gevestigde zorgaanbieders in relatie tot het aantal conform landelijke kengetallen

zorgaanbieder		aantal op grond van kengetallen	feitelijk aantal zorgaanbieder in Hilversum, zowel zelfstandig gevestigde als groepspraktijken
huisarts	84.000 : 2.350 *)	35,7 fte	33 fte
tandarts	84.000 : 3.250	25,8	28
fysiotherapeut	84.000 : 3.000	28	20
verloskundige	84.000 : 11.000	7,6	3
apotheek	84.000 : 8.500	9,9	16

*) bron: VNG Spoorboekje maatschappelijke voorzieningen

Bijlage 6

Tabellen verkeer en vervoerswijzen

Gemiddelde verdeling per vervoerswijze

vervoerswijze	verplaatsingen	afgelegde km	reisduur
auto	46%	69%	49%
openbaar vervoer (bus, trein)	5%	14%	13%
langzaam verkeer (voetganger, fietser)	47%	11%	33%
overig	2%	6%	4%

Gemiddelde afstanden per vervoerswijze

vervoerswijze	afstandsklasse in km			
	0 tot 2.5	2.5 tot 5	5 tot 7.5	meer dan 7.5
auto	23%	52%	65%	75%
openbaar vervoer (bus, trein)	1%	4%	5%	14%
(brom)fiets	40%	34%	23%	8%
lopen	35%	9%	5%	0%

Bron: Verplaatsingsonderzoek Nederland (analyse MuConsult)

Onderstaande tabel toont de ontwikkeling van het (personen)autobezit in Hilversum vanaf het jaar 2000.

Jaar	Aantal huishoudens	Aantal personenauto's	Aantal personenauto's per huishouden
2000	38 228	33 095	0,86
2001	38 766	33 983	0,88
2002	38 995	34 515	0,89
2003	39 136	35 989	0,92
2004	39 194	37 208	0,95
2005	39 283	37 641	0,96
2006	39 351	39 186	1,00
2007	39 486	39 927	1,01
2008	39 707	40 965	1,03
2009	39 876	41 483	1,04

bron: omnibusenquête 2000 t/m 2009 en CBS 2009

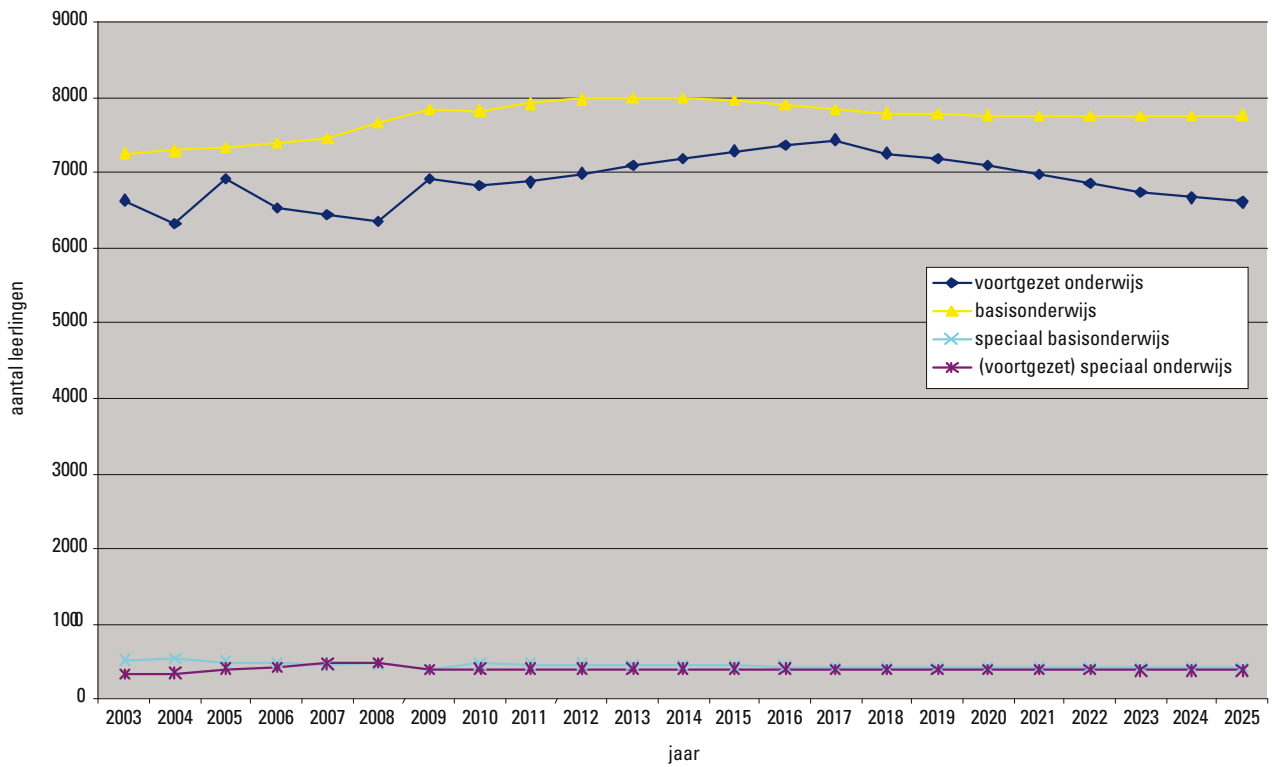
Overzicht bezit auto's en parkeercapaciteit in Hilversum

Postcodegebied	Aantal	Aantal	Aantal	Aantal	Aantal	Parkeer-	Parkeer-	Saldo	Saldo	Saldo
	huis- houdens	per huis- houden	personen- auto's	personen- auto's	personen- auto's	capaciteit (openbaar)	capaciteit op straat	per buurt	per buurt	per buurt
	(CBS 2009)	(Omnibus 2009)	(Raming) 2010	(Raming) 2020	(Raming) 2030			2010	2020	2030
1211 Centrum	4.705	± 0,90	4.200	5.250	6.563	2.129	2.380	-1.820	-2.870	-4.183
1212 van Riebeeckkwartier	1.810	± 0,62	1.100	1.375	1.719		1.387	287	12	-332
1213 Zuidoostelijke Villawijk	2.545	± 1,39	3.500	4.375	5.469		2.827	-673	-1.548	-2.642
1214 Bloemenkwartier	3.445	± 1,05	3.600	4.500	5.625		3.141	-459	-1.359	-2.484
1215 Hilversum Zuid	4.445	± 1,15	5.100	6.375	7.969		4.448	-652	-1.927	-3.521
1216 Havenkwartier/ Kerkelanden	4.295	± 1,09	4.700	5.875	7.344		5.030	330	-845	-2.314
1217 Noordwestelijke Villawijk	3.185	± 1,14	3.600	4.500	5.625		4.898	1.298	398	-727
1218 Hilversumse Meent	1.745	± 1,14	2.000	2.500	3.125		1.560	-440	-940	-1.565
1221 Oude wijk over 't Spoor	3.800	± 0,96	3.600	4.500	5.625		3.160	-440	-1.340	-2.465
1222 Hilversum Noord	5.255	± 0,88	4.600	5.750	7.188		4.112	-488	-1.638	-3.076
1223 Hilversum Oost	4.645	± 1,10	5.100	6.375	7.969		4.724	-376	-1.651	-3.245
TOTAAL	39.875		41.100	51.375	64.219		37.667	-3.433	-13.708	-26.552

Bijlage 7

Leerlingenprognose

Overzicht ontwikkeling aantal leerlingen

Bron: Leerlingenprognose 2010

Bijlage 8

Aantal vestigingen Creatieve Industrie per SBI code

SBI - code	Omschrijving	2005	2006	2007	2008	2009
2211	Uitgeverijen van boeken e.d.	22	21	20	21	17
2212	Uitgeverijen van dagbladen	2	3	3	4	3
2213	Uitgeverijen van tijdschriften	23	17	16	17	17
2214	Uitgeverijen van geluidsopnamen	33	29	27	24	23
2215	Overige uitgeverijen	2	2	2	2	2
74811	Fotografie	39	44	41	55	61
92111	Producenten van (video)films (excl. TV-producenten)	201	164	157	170	165
92112	Ondersteunende activiteiten voor productie (video)films	73	68	68	72	79
9212	Distributie van films	2	1	1	1	1
9213	Vertoning van films	3	3	3	4	4
92201	Omroeporganisaties	26	27	28	28	27
92202	Producenten van RTV-producties	57	62	54	53	54
92203	Ondersteunende activiteiten ten behoeve van RTV	29	27	26	34	36
92343	Overig amusement	8	8	8	8	11
9240	Pers- en nieuwsbureaus; journalisten	29	25	25	26	33
	Subtotaal Media	549	501	479	519	533
7222	Ontwikkelen/producen maatwerk software; software consultancy	190	206	193	219	234
74201	Architecten- en technische ontwerp bureaus	59	53	51	53	67
74202	Technisch ontwerp voor stedenbouw, verkeer e.d.	10	11	11	10	10
74401	Reclameontwerp en –adviesbureaus	174	159	151	167	183
74402	Overige reclamediensten	39	34	33	29	25
74875	Interieur-, mode-ontwerpers e.d.	50	56	56	63	70
	Subtotaal Creatieve Zakelijke Dienstverlening	522	519	495	541	589
92311	Beoefening van podiumkunst	29	27	27	32	59
92312	Producenten van podiumkunst	32	27	24	28	30
92313	Beoefening van scheppende kunst	52	58	58	59	86
92321	Theaters, schouwburgen, concertgebouwen	2	2	2	2	2
92323	Dienstverlening ten behoeve van kunstbeoefening e.d.	104	94	94	99	104
92342	Kunsthoudelijke vorming van amateurs (geen dansscholen)	11	11	10	8	15
92513	Overige culturele uitleencentra en openbare archieven	3	3	3	3	3
92521	Kunstgalerieën en -expositieruimten	4	2	3	3	3
92522	Musea	1	1	1	1	1
	Subtotaal Kunsten	238	225	222	235	303
	Totaal Creatieve Industrie	1.309	1.245	1.196	1.295	1.425

Bijlage 9

Begrippenlijst

Aardkundige monumenten

Een aardkundig monument is een natuurmonument dat zijn belang ontleent aan zijn aardkundige (geologische, geomorfologische, bodemkundige) betekenis. De status aardkundig monument wordt in Nederland toegewezen aan gebieden of locaties met bijzondere aardkundige waarden. Dit kunnen onderdelen van het landschap zijn die iets vertellen over de natuurlijke ontstaanswijze van het gebied.

Accumulatievijver

De vijver heeft als functie:

- a) overstort RWZI bij een aanvoer die groter is dan de zuiveringscapaciteit
- b) rondpompen van water over de RWZI in perioden met onvoldoende aanbod. (De RWZI vereist een minimaal debiet)
- c) zorgt voor waterberging in het gemengde rioolstelsel

Achtergrondconcentratie

Hieronder verstaat men een verschijnsel dat van nature voorkomt. Voor luchtkwaliteit betekent dit de gemiddelde luchtkwaliteit zonder lokale bronnen, zoals wegverkeer en/of industrie op 1 km²

Autonome ontwikkelingen

Een autonome ontwikkeling is een ontwikkeling waar de gemeente mee wordt geconfronteerd, die tevoren niet bekend was en waarop ze noodgedwongen dient te reageren, zonder dat dit het resultaat is van een zelfstandige beleidsmatige keuze. Kortom een ontwikkeling die onbeïnvloedbaar en onontkoombaar is en niet als "nieuw beleid" kan worden aangeduid.

Beschermd stads- of dorpsgezicht

Een beschermd stads- of dorpsgezicht is een gebied dat van algemeen belang is door de cultuurhistorische waarde. Hiermee vallen ze onder de Monumentenwet van 1988. Een beschermd stads- of dorpsgezicht wordt aangewezen door de ministeries van OCW en VROM.

Bestemmingsplannen

Het bestemmingsplan regelt de bestemmingen en het gebruik van de gronden voor het betreffende gebied. Het bestemmingsplan bestaat uit een verbeelding, regels en een toelichting.

Bronneringswater

Grondwater onttrokken ten behoeve van tijdelijke verlaging van de grondwaterstand

Bufferzone

Een bufferzone is een gebied dat twee andere gebieden van elkaar gescheiden houdt, bufferzones kunnen ingesteld worden om bijvoorbeeld het milieu te beschermen.

Buurt- en wijkcentra

Een buurthuis of wijkcentrum of gemeenschapshuis is een openbaar gebouw in een wijk, stadsdeel of dorp in Nederland.

Content gerelateerde mediabedrijven

Deze bedrijven leveren of produceren inhoud voor verschillende mediadragers, zoals DVD, TV, internet, radio, mobiele telefoon, etc. Hieronder vallen bijvoorbeeld productiebedrijven, softwarebedrijven, communicatiebedrijven en game-industrie.

Ensembles

Een ensemble is een architectonisch en stedenbouwkundig compositorisch geheel, ensembles kunnen van grote en kleinere omvang zijn. Een ensemble bestaat uit bebouwing en omgeving. Een aantal kenmerken die de bebouwing tot een ensemble maken:

- één architectonische grondtoon van het geheel
- samenhang door consistent materiaalgebruik en detaillering binnen het ensemble.

Extensief

een grote landoppervlakte maar weinig bewerking vereisend, of weinig bebouwing hierop.

Extramuralisering

Het gaat hierbij om het scheiden van wonen en zorg, waarbij de nadruk ligt op het zo lang mogelijk zelfstandig thuis blijven wonen in plaats van in een instelling, van mensen met beperkingen van lichamelijke, verstandelijke of psychische aard, chronisch zieken en kwetsbare ouderen.

Grafheuvels

Een grafheuvel (ook: tumulus of cairn) is een heuvel uit de Oudheid waarin doden een laatste rustplaats kregen. Grafheuvels lijken op een hunebed of dolmen, een aarden heuvel zonder de grote stenen die in het hunebed een ruimte vormen.

Grondexploitatiewet

De Grondexploitatiewet, vaak afgekort als Grex-wet, is een onderdeel van de Wet ruimtelijke ordening die op 1 juli 2008 in werking is getreden. De Grondexploitatiewet biedt gemeenten onder meer instrumenten om kosten van de planontwikkeling bij grondeigenaren, veelal projectontwikkelaars, te verhalen. Daarnaast zijn er zaken geregeld omtrent planschade.

Informele speelruimte

Onder informele speelruimte wordt verstaan de speelruimte in de openbare ruimte, die niet specifiek is ingericht als zijnde speelplek. Hierbij kan gedacht worden aan tuinen, opritten, stoepen, grasveldjes en pleintjes.

Instandhoudingsdoelen

Bij elk Natura 2000-gebied horen instandhoudingsdoelen. Dit zijn de soorten of habitats waar het om gaat.

Natura 2000

Natura 2000 is een Europees netwerk van beschermde natuurgebieden op het grondgebied van de lidstaten van de Europese Unie. Natura 2000 is niet enkel ter bescherming van gebieden (habitats), maar draagt ook bij aan soortenbescherming.

Netto besteedbaar inkomen

Het inkomen is in drie even grote klassen verdeeld: laag (tot € 24.000), midden (€ 24.000 - € 42.000) en hoog (vanaf € 42.000).

Particulier huishouden

Huishouden dat in een (on)zelfstandige woning woont (in tegenstelling tot een intramuraal huishouden).

Planologische bescherming

Het beschermen van gronden (zoals natuur) waarborgen door het opstellen van regels in een bestemmingsplan.

Prijscategorieën

Voor zowel huur- als koopwoningen kan onderscheid gemaakt worden tussen betaalbare, middeldure en dure woningen. Voor huurwoningen geldt hierbij de volgende huurgrens (obv cijfers 2009): betaalbare huur: € 348,99; middeldure huur: € 499,51 (1 tot 2 pers.) / € 535,33 (3 pers. of meer); dure huur: € 631,73.

Privaatrechtelijk

Betreft dat gedeelte van het recht, dat de verhouding regelt tussen particulieren (burgers, bedrijven en organisaties). Het publiekrecht regelt de verhouding tussen de overheid en particulieren.

Satellietstad

Een satellietstad is een stad, die vlak buiten een belangrijkere grote stad ligt, zij zijn geheel gericht op de grotere stad in de nabijheid. De meeste van deze satellietsteden zijn vanaf de jaren zestig van de 20e eeuw gebouwd als onderdeel van het 'overloopbeleid'.

Strokenbouw

Strokenbouw is een stedenbouwkundig verkavelingsprincipe, waarbij de bebouwing in parallelle rijen worden geordend.

Structuurvisie

In dit document wordt de visie op het ruimtelijk beleid voor de hele gemeente, provincie of een ander administratief gebied beschreven. Hierin vertelt het bevoegde gezag bijvoorbeeld waar gebouwd mag worden, waar de natuur behouden blijft waar de economische structuur versterkt moet worden.

Voor- en vroegvoorschoolse educatie

Voor- en vroegschoolse educatie (VVE) is onderwijs bestemd voor zeer jonge kinderen met een (taal)achterstand. Om een slechte start op de basisschool te voorkomen, krijgen deze kinderen via speciale onderwijsprogramma's bijscholing. Voorschoolse en vroegschoolse educatie begint op de peuterschool of de kinderopvang en loopt door tot in de eerste groepen van de basisschool.

Wijkgedachte

Komt voort uit het idee dat een stad bestaat uit een aantal duidelijk begrensde wijken en dat de maakbaarheid van deze wijkgemeenschappen door de fysieke vormgeving is te realiseren. De wijkgedachte was het sociaalruimtelijke instrument om wensen ten aanzien van het ontwerp, het inwoneraantal, het voorzieningenniveau en de vooronderstelde wijkgemeenschappen in praktijk te brengen.

Woondienstencentrum

In een woondienstencentrum worden wonen, zorg, dienstverlening en welzijn met elkaar verenigd. Vaak vormt een woondienstencentrum de kern van een woondienstzone. In deze zone kunnen mensen die nog zelfstandig in de wijk wonen, gebruik komen maken van zorg, dienstverlening en faciliteiten.

Colofon:

Uitgave:

Gemeente Hilversum

Ontwerp en druk:

Drukkerij de Toekomst Hilversum

Hilversum, maart 2011